

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Dispvtatio XX. De tempore, loco, & aliis circumstantiis huius Sacrificij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

quis sic aliter intelligat, reliquendus erit omnino
vptore contrarius Concilio Constantiensi *fest. 8.*
vbi damnatur articulus iste, qui erat *19.* inter articulos
VVicie, scilicet speciales orationes pro aliquibus applicatas non magis professe, quam orationes
generales. Et quidquid sit de valore
Missæ de Psalmis tamen, & orationibus negati non
potest, habere valorem finitum.

257. Ex dictis inferitur primo, quid sibi velit secunda
Quid sit se- cunda intentio in Misa, quæ solet pro aliis applicari;
nam re vera applicare secundam intentionem pro
aliquo, est applicare conditionaliter, si ille, cui pri-
mo cui primo applicatur, non indigeat; vel cuia ex-
tendere impetratatem ad illud, quæ ut diximus,
ad plures extendi potest; vel denique est applicare
etiam primario satisfactionem casu, quo vera sit
opinio contraria, iuxta quam Sacerdos potest ex-
tendere suam applicationem ad multos, & pruden-
ter faciet extendinge, valeat quantum valere
possit.

258. Inferitur secundo, licet probabilis concedatur ea
Inferetur secunda opinio, quæ ponit in Misa infinitum valorem, nō
tamen debere censeri probabile, quod Sacerdos
per se loquendo possit uno sacro satisfacere multi-
tas, à quibus stipendum accepit; quia quidquid sit
de bonitate consequentia, Autores tamen illius
sententiae nolunt admittere sequelam, ut vidimus.
Non autem sufficit esse probabile principium, ex
quo probabiliter aliquid inferatur, ut sit etiam prob-
abilis consequens, si Auctores, qui admittunt anteceden-
tes, negant sequi illud consequens. Dixerit tamen
per se loquendo, quia fortasse per accidens ali-
quando licet ex natura rei aliquid compensare
propter paupertatem Sacerdotis, vel quid simile,
de quo tamen dicemus *infra disp. 21.*

D I S P V T A T . X X .

De tempore, loco, & aliis circum- stantiis huius sacrificij.

SECTIO I. De tempore huius sacrificij cele-
brandi.

SECTIO II. De loco apto ad offerendum hoc sa-
crificium; & de Altaris ornato.

SECTIO III. Virum in mari posse aliquando ce-
lebrari.

SECTIO IV. De vestis, & vestibus sacris, ac
aliis ad hoc sacrificium requisitis.

IXIMVS de iis, quæ sunt
magis intrinseca huic sacrificio,
nunc dicemus de aliis circumstanciis
extrinsecis, quæ fere pertinent
ad Theologos Morales: sed
opportere eorum doctrinam & fun-
damenta aliquantulum examinare.

S E C T I O I .

De tempore huius sacrificij celebrandi.

SVb hoc titulo plura dubia breuiter expedie-
Primum dubium mus. Primum, & magis vniuersale est, an

Sacerdos habeat obligationem aliquando celebran-
di, an vero possit à celebratione abstinere. Sententia
satis communis affirmat, Sacerdotem obligatum est
se ad celebrandum. Hanc docent Durand, vtrq; Soto,
Palus. Maior, Antonius, Sylvestr. Angelus, Nauar. & rur-
alij, quos refert Suarez, *disp. 80. fest. 2. & candem sequitur*
Vasq. disp. 232. c. 1. Conink *queat. 83. art. 2. dabo 1. queat.*
& multi Recentiores; quibus fauer S. Thomas *queat. 82. art. 10. & in 4. disp. 1. 2. queat. 3. art. 2.*

Alij negant, secluso scandalo, & obligatione pro-
ueniente ex Beneficio, Capellania, Prædenda, &c. Sa-
cerdotem præcis ex sua ordinatione obligant ad
celebrandum. Hanc tenent Alexand. Bonavent. *opus*
Caietanus, & alij, quos refert Suarez *vbi supra*, qui
eam sententiam probabilem dicit, & nullum
argumentum contra illam vrgere, quibus addi-
Victoriam, & Bonacinam, quos refert, & se-
quuntur Diana *i. tom. tract. de celebrat. Missæ resolut.* *Dan.*
19. Et ego fateor, pro prima sententia me nullum
argumentum conueniens adhuc inuenire, saltem ut
eam obligationem sub peccato mortali agno-
stas.

Pater Vasquez *n. 3.* dicit, non loqui consequenter
eos, qui in hoc casu negant peccatum mortale: &
fatentur colpam venialcm; quia vel nulla, & vel
te mortalis esse debet: quacumque enim culpa sit, qm
debet prouenire ex obligatione, & præcepto cele-
brandi, quod Sacerdos habet: cum autem præceptum
hoc de materia graui, qualis est celebratio Missæ,
debet esse præceptum graue multo magis, quia præ-
ceptum communicandi in Pauperitate, cum celebratio
Missæ grauior sit, quam simplex communio, ut con-
stat.

Hæc tamen ratio non ex efficax: posset enim in-
telligi culpa venialis in omittenda celebratione, li-
cet materia de se sit grauius, & capax obligationis
matoris; quia nimis aliud est, eam materiam o-
mitiri, contra obedientiam; aliud vero contra aliam
virtutem, quæ minus obligat. Sic qui comedit gal-
linam in die ieiunij, peccat mortaliter; qui autem
eam comedit ex gula, peccat solum venialiter; quia
virtus abstinentiae, seu temperantiae minus graver
obligat, quam obedientiae. Sic ergo posset Sacerdos
non celebrando peccare culpa prodigalitatis spir-
tualis, & desidia, seu oriositatis vitiorum, non exerci-
do protestante acceptam, & absit tendi absque causa
lucrum talenti acceptrix quibus capiribus difficile
inueniretur culpa moralis, licet materia de se effi-
cacia præcipiteretur.

Igitur, quod ea obligatio simpliciter sit sub pec-
cato mortali, probant aliqui ex Ambrosij verbis. *Gra-*
*ne est quod ad mensam tuam mundo corde, & manu-*ne* in*re* i*nt* *innocentibus non venias*; sed grauius si dum peccata huius
metumus, etiam Sacrificium non reddamus. Verum P. *Ambro-*
sij Vasquez fatetur, illa verba in Ambrosio non reperi-
tiri, licet reperientur, debent intelligi, non de
culpa mortalitati quoquin falsa esset sententia ibi con-
tenuta; nam grauius peccatum est celebrare in pec-
cato mortali, quam omittere celebrationem Sacri-
ficii.*

Secundo probari solet ex Innocentio III. in
capite *Dolentes*, de celebratione Missarum, vbi inter
alia quorundam Sacerdotum peccata refert, quod
vix quater in anno celebrabant, & postea subi-
muntur: *Hoc*, & similia sub pena suspensionis penitentia
inhibemus. Hoc etiam argumentum P. Vasquez sic
faretur inefficax; & merito, quia nulquam si
apparet præceptum plures quam quater celebrantur
peccata: quare illa pena solum cedit super iis, que
sunt.

postea Pontifex expresse præcipit. Sequitur enim
Præcipientes in virtute fæcie obedientie, ut Di-
uum officium nocturnum parver, & diurnum,
quantum eis Deus dederit, studiose celebrant pa-
rver, & deuote. Adde, nec illam pœnam esse de-
facto, sed comminatoryam; nec decretum illud vi-
deri directum nisi ad Prelatos Ecclesiærum, de qui-
bus dixerat, esse nonnullos, qui vix quater in an-
no celebrabant, & quod deterius est, nec intere-
rant.

Tertio probati solet ex officio Sacerdotis, cu-
tius munus est sacrificium pro populo offerre;
peccat ergo grauiter, si suo muneri non satisfacit
sicut si Rex non regeret, aut gubernator non gu-
bernaret. Hoc etiam argumentum fatur inefficax
Vasquez, quia etiam ad absoluendum constituitur
Sacerdos minister ex officio; & tamen non obliga-
tur: potest enim sola non obligat, quando alij
mea opera non indigent; nec ex pacto, vel
contractu teneor. Addo, Diaconum etiam ex offi-
cio destinari ad cantandum Euangelium & mini-
strandum Sacerdoti; & tamen nemo dicet, pec-
cata mortaliter Diaconum, qui aliquines in an-
no suum munus non exercet. Si ergo Sacerdos
potest accipere potestarem absque obligatione
exercendi illam, quamdui non est eius opera ne-
cessaria. Sic olim Reges eo ipso habebant potesta-
tem Sacerdotalem, & Romani Imperatores fie-
bant etiam falso Deorum Pontifices; non tam
cogebantur ad exercendum per se ipsos munus
Sacerdotale. Sic in lege naturæ primogeniti
omnes habebant potestarem offerendi Sacrificia; &
quis tamen dicat, eos omnes obligatos fuisse ad
offerendum? In Lege scripta omnes filii Aaron
erant Sacerdotes, & reliqui ex tribu Leui erant
Leuitæ; qui tamen, cum dispersi essent per om-
nes tribus, nec Sacrificium offerri posser, nisi in
Hierusalem, credibile est, quod plures eorum num-
quam sacrificarent, sed cederent alii vicem suam,
quando iuxta ordinem suum ad eos pertineret, ne
iter illud facere cogerentur. Non est ergo idem, da-
re aliqui potestarem sacrificandi, & obligare illum
ad sacrificandum, nisi necessitas, vel alius titulus ob-
ligiter.

His ergo argumentis reiectis, ipsi Vasquez vi-
tit solo argumento, quo alij etiam yntunt ex il-
lis verbis Christi: *Hoc facite in meam commemora-
tionem;* quibus Christus Dominus præcepit Aposto-
lis, & eorum in Sacerdotio successoribus, ut offer-
rent corpus & sanguinem suum sub speciebus pa-
nis & vini, vt testatur Concilium Trident., s. 12.
cap. 1. Habent ergo omnes Sacerdotes debitum of-
fendi ex vi huius Diuini præcepti, quod ad singu-
los dirigitur, sicut & singulis data est offerendi

Hoc argumentum in primis rētorqueri potest
adversus Patrem Vasquez, qui tom. 4. de Panthen-
ia, queſt. 90. art. 1. dub. 5. late probat, præceptum
Christi de Confessione extra casum necessitatis
fore omnino inutile, nisi simul præcepiter Eccle-
sia, vt determinaret tempus illius præcepti Diu-
ni, eo quod, seclusa Ecclesia determinatione, ne-
mo posset scire, quando, aut quoties obligaretur
ad confessionem; vnde infert num. 9. Ecclesiam
debere omnino determinare tempus præcepti
Diuini. Similiter ergo præceptum Christi singulis
Sacerdotibus impositum offerendi Sacrificium
inutile torer, nisi ab Ecclesia singulis determinetur
tempus quo obligentur ad sacrificandum: nemo
enim scire poterit, seclusatali determinatione, quā-
do obliget illud præceptum. Vnde primo sequi-

rur, Ecclesiam debere omnino illud tempus de-
terminare. Secundo, quod ab Ecclesia non de-
terminatur, prout de facto adhuc non est determi-
natum, Sacerdotes singulos non obligari ex vi fo-
lii præcepti Diuini.

Facetur itaque in illis verbis: *Hoc facite, &c.*

contineti præceptum offerendi, non tamen oportet, ad eosdem modo dirigi præceprum, quibus da-
batur potestas: hæc enim data fuit proculdubio conser-
vare singulis Sacerdotibus offerendi singulis die-
præceprum bus; & tamen non præcipitur offerre singu-
lis diebus: sicut ergo patet potestas, quam præ-
ceprum. Sicut ergo ex parte obiecti latior est po-
testas, quam præceprum; sic ex parte personarum
nam potestas datur singulis sacerdoti: præce-
prum imponitur singulis, prout componunt
communitatem; præcipitur quippe Sacerdoti-
bus vñs huius Sacrificij, hoc est vt carent, ne de-
sit in republica Christiana oblatio huius Sacrifi-
ci, prout in republica bene, & religiose constitu-
ta decet, frequenter Deum coli tali cultus gene-
re per Sacrificium.

Porro, hunc esse lensem illius præcepti, colli-
gitur primo, quia alioquin inutile omnino esset
cum non posset constare determinate de frequen-
tia aut modo illius obligationis. Colligitur secun-
do ex materia ipsa: cum enim ageretur de des-
ignatione Sacerdotibus pro Christiana republica, qui
succederent Sacerdotibus legis scriptæ, aut iis, qui
iure naturæ in qualibet Republica humana au-
toritate designati possent, debet esse collatum
intelligi iuxta conditionem munieris Sacerdotalis.

Vidimus autem, non esse connexam cum potestate
Sacerdotali obligationem offerendi. Et certe de
possibili, negari non potest, quod iure naturæ at-
tentio, possit Republica designare Sacerdotes ali-
quos, qui publica auctoritate offerre possent Sacri-
ficia, non imposita illis obligatione offerendi, nisi
vbi necessaria fuisset eorum opera. Sic Monachi
singuli habent potestatem, & ius cantandi Offi-
cium Diuinum in Choro sui Monasterij; & co-
munitas habet obligationem grauem cantandi
illud, non tamen singuli habent eam obligatio-
nem grauem, quando per alios sufficienter prouid-
erur, & cantatur: similiter institutio sacrificij, &
consecratio Sacerdotum obligat grauiter eorum
communitatem ad offerendum illo ritu sacrificij,
& singulis data facultatem; absque obligatione ra-
men graui, quamdui non est necessaria eorum
opera, & per alios prouidum est quantum sufficit, vt
Christianæ respublica eo sacrificio non careat. Un-
de Christus instituens sacrificium, & designans
Sacerdotes, non præsumit alter singulos obli-
gasse, nisi iuxta conditionem ipsius materiae, &
prove Sacerdotes alij in republica obligati solent
ad offerenda sacrificia.

Tertio colligit potest hoc ipsum ex præ-
cisæ, in qua non solum antiquis sæculis Sacer-
dotes sancti fuerint in solitudine degentes, nec
vñquam sacrificantes, vt constat ex iis, quæ na-
rrantur in *Vitis Patrum* pars 2. §. 178 de duobus sia-
cristis Monachis; sed & nostro tempore san-
ctissimus Patriarcha noster Ignatius, postquam
Sacerdos factus fuit, per annum integrum à sa-
crificio celebrando reuerenter abstinuit, vt se ac-
curatius pīs meditationibus, & mentis puritate
ad illud sacrosanctum ministerium præpararet.
Nemo autem de viro eximia non solum sanctitatis,
sed doctrina etiam non mediocris, qui socios
secum habebat eos, quorum sapientiam Trident.
Patres adiutoriatione, & approbatione insolita pro-

10.
Facetur ita
illius verbis
potestas
singulis
offerendi.

524 De Sacramento Eucharistiae.

sequuntur sunt, dicit, ex errore, vel ignorantia, abstinuisse tamquam ab officio sacrificandi. Denique si antiquae Ecclesiae mores attenter considerentur, facile possimus cogitare, non fuisse ita facile priuatis Sacerdotibus frequenter celebrare, sicut hodie est: quia, ut significat Hormisda Papa in cap. Nullus de consecrat. diff. 1. in quibus Ecclesia unicum erat Altare, sicut & in veteri Testamento unicum erat templum, & in eo unicum altare sacrificij. Adde quod aliquando nullum sibi sacrificium nisi post horam nonam, quae est tertia post meridiem, ut indicat August. Epist. 118. ea autem hora transacta, non habebat amplius celebrare; unde coligi potest, quod in una Ecclesia unicum habebat sacrificium. Concilium enim Antisiode, cap. 10 prohibet, ne in eodem altari duplex, eadem die offeratur sacrificium; & ideo fortasse, quia in una Ecclesia unicum offerendum erat sacrificium, Concilium Carthagin. 2. cap. 9. prohibet ne Presbyter celebret, inconsulto Episcopo, & Concilium Laodicen. cap. 53, ne Presbyter intret in Ecclesiam ante Episcopum, & Concilium Neocast. cap. 13. ne alienus Presbyter celebret, si adeo Sacerdos eius regionis: quorum ea videtur fuisse ratio, quia cum unica celebranda esset Missa, & quum erat, ut Episcopus preferretur Presbytero, & Sacerdos proprius preferretur extraneo; atque ideo in illa Missa communicabant Sacerdotes reliqui in loco separato iuxta altare, reliquus Clerus in Choro, Laici extra chorum, ut constat ex Cœcilio Tolet. 4.c. 17. Potest vero Concilium Salugastadiense c. 5. extendit ad tres Missas eadem die. Ex quibus constat, posuisse facile contingere, ubi præsertim Clerus numerosus erat, & Sacerdotes multi, ut aliquis ex infimis Sacerdotibus per multum temporis à celebrando abstineret sola simplici communione cum aliis Presbyteris contentus. Imo hodie euendum morem unicam Missam in una Ecclesia celebrandi, in qua alii coniungunt, inueniuntur fuisse à nostris Europæis in Ecclesiis Abyssinorum, refert Damianus Goës, quem citat Henricus lib. 9. de sacrificio cap. 24.n. 2. litt. Z. Nec mirum, cum communicassent titibus Graecorum, apud quos hodie etiam in vñ est, ut in singulis Ecclesiis una sola Missa dicatur, ab uno Sacerdote, vnde rarius solent singuli celebrare.

13. Addo primo, hodie vix posse excusari à culpa graui Sacerdotem non celebrantem per totum annum, quia scandalum grave generat, & indicium sibi à culpa est corruptissima vitz. Addo secundo, etiam regnum Sacerdotum sententia contraria de obligatione celebrandis per annum, non esse peculiarem obligationem celebrandi in triplo Paschate, ut aliqui volunt sed sufficere, vel quartu in anno celebrare, quibuscumque diebus id fieret; ut merito fatetur P. Vasquez loco citato n. 11.

Damian. Goës
Henric.

14. **Difficultas** est de triduo maioris Hebdomada. Vasquez

Hodie vix posset celebrari in triduo maioris Hebdomada, ut fuerit prima stella in celo visa, non figna, & incipiunt canere Litanias ad Introitum, & postquam finierint Litaniam, dicunt Sacerdos Gloria in excelsis, &c. quilibet scriptus fuit tempore Caroli Magni. Item significat Rabanus Maurus, qui floruit circa annum 880. lib. 2. de infiniti. Cleric. cap. 38. de sabbato sancto Pascha his verbis: Hac autem die inclinante ad vesperam, statuta celebrato missa Dominica in Ecclesia incipitur. Denique Hugo a St. Victore, cuius tempore iam anticipari solebat Officium illius diei, lib. 3. de specialibus Missarum observation. cap. 24. sic ait: Queriam, sicut diximus (sic) licet cap. precedenti, ubi dixerat, diem Pascha à recessione precedentem, incipere) vespere illa ad diem sequentem pertinet, & vere antiqui iam fere transalpi die sabbati officium hoc celebrabant (sic) licet die prior conditum gurit à nocte), sed modernorum delitatis ad epulas festinas tempus præsumi consuetum. Quare merito Barthol. Gauantes parte 4. in Rubricas Missalis tit. 10. numer. 45. pro comperto supponit, quod Missa illa olim initio noctis dicebatur.

criticandum, ut habetur in cap. Sabbatho, de consecratis. diff. 3. Et quidem de feria sexta omnes faciunt, nec publice, nec secreto id licere. Vnde officium illius diei sit absque consecratione, & ideo non est Missa, neque eam tenentur audire fideles, etiam si dies festus, ut declarat sacra Congregatio Ritu die 19. Febr. ann. 1622. ut restatur Barthol. Gauantus in Robricis Missalis p. 4. tit. 9. m. 24.

Difficultas est de sabbato sancto, an licet in eo Missas priuatas celebrare. Prima sententia negat, quia Innocens Papa I. in illo cap. Sabbatho, sicut citato, & que affirmat prohibitionem pro via que licet consuetudine dispensatum sit, ut Missa solemnis, quæ nocte sequenti celebrabatur, fiat ante meridiem: ea tamen consuetudo non est extensis ad Missas priuatas. Sic arguit pro hac sententia Vasquez diff. 233. cap. 2. qui eam consumat. Vñ num. 25. quia olim una solum Missa solemnis fiebat, & haec post medium noctem, incipiente iam die Dominica Resurrectionis, quæ Missa per anticipationem celebratur nunc ante meridiem: olim autem non dicebant illa nocte Missa priuata; quia si alij Sacerdotes celebrarent; iam in ipso die Resurrectionis nemo faceret sacram, nisi dicasteria tandem diem Dominicam portuissent sacram, quod priuilegium non legitur, nisi pro die Natalis Domini: ergo anticipatio solum est pro unica Missa solemní quæ illa nocte celebratur.

Hoc argumentum optimum est, si verum est, sed id quod supponit, scilicet Missam illam dictam fuisse olim post medium noctem, quod tamen negat, vnde P. Vasquez in presenti & c. m. 2. contra S. Thomam in presenti art. 2. ad 4. colligere potest. Tertio, & magis miro, Patrem Suarez, qui contraria sententiam defendit diff. 80. s. 1. in fine, supponere tamen ibi & infra lect. 3. & secunda exceptio olim Missam post medium noctem incepit, quod similiter fatetur Fagundez lib. 2. de 1. Praecepto Eccl. Eccl. n. 18. Sed ij onines in re fatis manifesta decipi luctu constat enim ex omnibus scriptoribus Ecclesiasticis, officium Missæ illo Sabbatho incepit post solis occasum, apparente prima stellarumque ad illam enim horam legebantur Prophætia, benedicatur Fons, catechizabantur, & baptizabantur Catechumeni: incipiente autem nocte Resurrectionis cantabantur Missa cum letitia. Sic habetur in Ordine Romano his verbis: Postea medius in Ollernallo, ut fuerit prima stella in celo visa, non figna, & incipiunt canere Litanias ad Introitum, & postquam finierint Litaniam, dicunt Sacerdos Gloria in excelsis, &c. quilibet scriptus fuit tempore Caroli Magni. Item significat Rabanus Maurus, qui floruit circa annum 880. lib. 2. de infiniti. Cleric. cap. 38. de sabbato sancto Pascha his verbis: Hac autem die inclinante ad vesperam, statuta celebrato missa Dominica in Ecclesia incipitur. Denique Hugo a St. Victore, cuius tempore iam anticipari solebat Officium illius diei, lib. 3. de specialibus Missarum observation. cap. 24. sic ait: Queriam, sicut diximus (sic) licet cap. precedenti, ubi dixerat, diem Pascha à recessione precedentem, incipere) vespere illa ad diem sequentem pertinet, & vere antiqui iam fere transalpi die sabbati officium hoc celebrabant (sic) licet die prior conditum gurit à nocte), sed modernorum delitatis ad epulas festinas tempus præsumi consuetum. Quare merito Barthol. Gauantes parte 4. in Rubricas Missalis tit. 10. numer. 45. pro comperto supponit, quod Missa illa olim initio noctis dicebatur.

Et quidem aduersus P. Vasquez retorguerat

clare eius argumentum; quia si Missa fiebat post medianam noctem, ergo in oppidis parvis, vbi solus die leuenti Palchatis, nisi bis celebraret intra eamdem diem, quod tamen priuilegium non legitur nisi pro die Natalis. Item quomodo possent in fine Missae cantari vespera pro ipso sabbato breves propterea cantantur, si post medianam noctem Missa incipiebat? Denique, si post medianam noctem fiebat sacram, non oportebat, quod celebrans, vel qui in ea Missa communicabat, ieuni esset per totum sabbatum precedens, sed potuisse coenare, vel prandere hora solita, propterea faciunt, qui nocte Natalis celebrant post medianam noctem: & tamen scimus, illos debuisse ieunios esse per rotum diem sabbati, ut constat ex Hugonis verbis proxime adductis, qui dicit, propter debitarem eorum, qui non poterant tamdiu protrahere ieunium illius sabbati, anticipatum fuisse tempus celebrandi Missam, ut anticipetur etiam hora prandij vel coena. Denique ex iisdem Auctoriis constat, utramque Missam dici solitam ab Episcopo, scilicet, sabbato sancto, & die Pasche. Sic enim habet Ordo Romanus: *Procedit Pontifex de sacra cum ingenti decore, &c. & Litania expleta dicit Gloria in excelsis Deo, &c.* Quod etiam tellus Albinus Flaccus Alcuinus lib. de *Dinim Officis*, stir. de sabbato sancto. Amalarius Fortunat. lib. 1. de *Ecclesiastis Officiis* cap. 3. 1. & alij passim: ergo vel celebribat bis intra eamdem diem post medianam noctem, vel Missa illa dicebatur ante medianam noctem, ut probauimus.

18. Cum ergo fundamentum, quo P. Vasquez nititur, ex histori salfatiori ortum sit, refutat, quod conseruaria sententia probabilis sit, quam tradidit Soto in 4. diff. 13. queq. 2. art. 2. G. tierce lib. 1. question. Caionis cap. 30 num. 36. Suarez & Fagundez supra adducti, Lede'ma, Sylvius, Mollesius, & alij, quos refutat, & sequitur Diana 1. tom. tract. de celebri. Missar. resol. 21. & alij Recentiores communiter. Quam sententiam ego libenter amplector propter contrarium omnino fundamentum: quia scilicet prohibitio antiqua, quae habetur in illo cap. sabbato, solium erat celebrandi per biduum illud, intelligendo ut vidimus, per biduum, feriam sextam, & torum sabbatum, usque ad initium noctis sequentis, quando dies huius erat, ergo tunc cessabat prohibitio, & per consequens poterant celebrari Missae etiam priuatae, in modo facto Sacerdotes alios, qui volebant, celebrasse tunc priuatae, constat aperte ex Micrologio cap. 5: ad sabbato sancto vbi sicut dicitur: *Post Baptismum Presbyteri demum possunt Missas: si necesse fuerit, priuatae celebrare, quia iam rematis sunt, de quibus in Missa specialiter agere debemus; nec postea a Lectiōnibus: quas iam audiūimus, sed à Litania incipere solemus.* Est autem liber hic magna auctoritas, ut constat ex Pamelio in prefatione ad illum; & fuit scriptus circa annum Domini 1080.

Vides, pro omnibus Missis cessasse prohibitio, nem incipiente nocte: suspicor tamen, paucos Sacerdotes vlos fuisse facultate illa, cum propter occupations illius noctis, & breuitatem temporis, tum etiam propter onus ieunij, quod a pandio dies praecedentis usque ad dominicam ferentur debuissent, si ea nocte faciebant sacram, eaque de causa factum fortasse est, ut fere unica Missa fieret nocte illa: postea vero anticipato initio noctis quoad officium, & Missae celebratio, non appetit, cur non censetur anticipatum

pro aliis Sacerdotibus, qui initio noctis celebrare, poterant: quia tamen pauci, aut fere nullus olim priuatim celebrat, ideo fortasse consuetudo illa continua est, vnicum sacram solemne faciendi, semper tamen aliqui pro libertate reclamarunt, & multi iam priuatim in sacellis, & Oratoriis celebrant non solum quando festum aliquod ex praecerto ea die occurrit, sed etiam ex deuotione video, quomodo possit P. Vasquez dicere, hanc consuetudinem else occultam, & Principi ignotam: non potest enim Pontifex, aut Praelati ignorare usum illum, quem innumerii Auctores in publica luce editi, & qui omnium manibus habentur, testantur vbiue dari, & ita fieri.

Vnde infero primo, minus consequenter, meo iudicio loquitos, qui negantes, id fieri posse, concedunt tamen, concurrente die festo, posse ex licet. Aliqui ministrantur Episcopi Missas priuatas celebrari, ut omnes possint audire sacram. Hoc, inquam, semper mihi usum est inconsequenter dici; quia si vere prohibuerit Ecclesia praecerto Missae priuatae celebratio, non appareat, quomodo Episcopus, vel Praelatus posset licentiam date propter necessitatem illam audiendi Missam in die festo. Cum enim eam necessitatem prouiderit Ecclesia, nec sit peculiaris in illa ciuitate, sed communis toti Ecclesiae, & hoc non obstante, prohibuerit vniuersaliter celebrare alias Missas illa die; eo ipso videtur exclusisse causam illam, & iudicarse illam insufficientem ad abrogandam illam legem. Melius ergo, & magis consequenter conceditur illa potestas celebrandi, negando probationem Ecclesiae, quam proper dispensationem Praelati inferioris.

Infero secundo, in Missis priuatis illa die non esse legendas Prophetias; quia illae non sunt pars Missarum, sicut nec benedictio Cerei; sed pertinent ad officium cantandum solemniter cum Choro. De Litanis posset magis dubitari: nam Micrologus loco supra citato dicit, quod à Litanis solebant incipere, qui Missam priuatinam celebrabant: sed tamen hoc non est inviu; quia Litaniae re vera non pertinent ad Missam: vnde qui ex praecerto Missa illa audiunt, non obligatur ad audiendas Litanias;

Petes, qua hora celebrari possint illae Missae priuatae? Aliqui enim addunt limitationem, quod non incipiunt ante Missam solemnem: & ratio esse potest quia prohibitio antiqua non celebrandi per biduum propter mensem passionis Christi, si videtur esse contracta usque ad tempus, quo Ecclesia incipit celebrare Resurrectionem Christi, quod sit, quodammodo incipit Missa solemnis: nam usque ad illud tempus campana non pulsantur, & vtrum colore paonaceo, qui congruit tristitia ergo pro illo tempore perfuerat prohibitio antiqua; atque ideo non magis licebit nunc celebrare ante illam horam, quam olim ante noctem.

In contrarium tamen est usus pitorum hominum, qui priuatinam absque scrypulo celebrant summo mane; & Episcopi aliquando Ordines celebrant in contraria tempore Missarum illarum priuatum. Ordines statim post autoram, vel solis ortumque Missa, licet non cantetur, nec dicatur in Ecclesia, habet tamen aliquid de solemnitate, cu in ea dicantur prius omnes Prophetiz, & Litaniz iuxta ritu Pontificis. Vnde existimo, postquam iam anticipata est Missa, quae prius nocte dicebatur, ad horam solitam aliorum dierum ieunij, in quibus Missa cantatur post dictam Nonam; eamdem esse rationem de illa Missa, ac de aliis: nam in Missali soli dicitur, quod post Nonam cantetur Missa. Sicut ergo alii diebus

diebus potest ex causa anticipati Nona & Missa possit etiam ex causa id fieri illa die ac per consequens, sicut alius diebus Missa priuata potest dici ante Nonam, poterit ex causa dici illa die, ut alij, qui non possunt expectare, audiant sacram: si autem fiat absque causa, non credo fore culpam gravem.

Qua hora possint Missa priuata celebrari.

24.
Teriu dubiu de tempore
Missaum.

Henriquez
Fagundez.

Melius pro-
batur ex re-
guis Missarum

Ex causa ta-
mē potest ali-
quādo varia-
ri.

25.

Diana.
Tres Missa 35. & habet pro se bonas rationes. Et quidquid sit possunt cele- de illis, iam hodie est vsu adeo recepta, ut non
bari no[n]. possit iam de eius veritate dubitari. Addit, in tan-
Natalis Do- ta Sacerdotum multitudine vix posse locum dati
mini.

26.
Excipitur secundo casu necessitatibus, quando ne-
cessitas est ad casu ceterium esset celebrare ad dandum Viaticum in-
firmo; alioquin fortasse absque Viatico morituro: in quo casu conuenient Doctores, posse ante Auto-
ram fieri sacram: quia consuetudo non videtur cum tanto rigore introducta Aliqui hoc limitant, ut non sit statim post median noctem, sed summo ma-
ne ante lucem, ut loquitur Fagundez loco citato n.
25. Sed alij absque limitacione loquuntur, ut Vasquez n. 30. qui vniuersaliter dicit, posse median noctem, posse in eo casu celebrari, non petita etiam li-
centia a Praetato Et clarius Layman, lib. 5. c. 4. n. 3 cum aliis quos sequitur Diana vbi supra, resolute
33. & ratio videtur esse eadem, cum utrum-

Fagundez.
Vasquez.

Diana.

que solum ex consuetudine prohibitor iudicatur.

Excipiuntur etiam; qui priuilegia habent inter quos admittitur communiter Episcopus, quod illius causas possit vel ipse, vel alius coram ipso ho-

ra vna ante aurorā celebrare, siue ex conlectudine, siue ex ordinaria potestate dispensandi. Sicut etiam Religiosi plures, qui eandem facultatem habent,

prope nostra Societati concessi Gregor. XIII. vi ex licentia superioris possimus itineris, vel legiti-
mi impedimenti causa id fecere. Maior vero est fa-

cultas, qua ex concessionibus Alexandri sexi relati Eman. Rodriguez in Bullario Regula-

Bula, 13. Alex. VI. possunt Monachi Be-
nedictini facere sacram diuibus horis post medium

noctem quod licet concessum fuerit soli Conventu-
to Monteserrato, postea tamen Clemens VIII. in

Bulla 22. relata vbi supra extendeuit facultates illius Conventus ad totam Congregationem. Et

quidem, licet in aliis Monasteriis non militere ea-
dem ratio, propter quam illud priuilegium conce-
sum fuit tali Ecclesie; adhuc videtur concessum om-
nibus, quia Benedictini per communicationem par-

ticipant priuilegia Familiae Cisterciensium Hilpa-
ning ex concessione Clementis octauii, & Cisterciens-

es illi participant priuilegia Ordinis S. Hieronimi ex concessione Gregorij XIV. Hunc autem Ordini

Pius I V concessit, ut priuilegia extenden-
tur ab uno Conventu ad alios omnes, etiam non ex-
stante in illis eadem causa: quare de primo ad ultimum, qui participant priuilegia dicta Congre-

gationis Benedictinorum, videntur habere adhuc illud priuilegium.

Citius illud tamen dubitari potest, an sit revoca-
tum per Concilium Tridentin. sess. 12. decret. de
exitandis in celebratione Missae. Nam Fagundez
vbi supra numero 3. cum aliis dicit, esse renovata in
omnia eiusmodi priuilegia, quia nimis recente
Councilio inter alia prohibet, ne Sacerdotes di-
quiam debitis, horis celebrent; & in fine addit: non
obstantibus priuilegiis, ac conjecturabimur quibus con-

que.

Melius tamen Eman. Rodriguez 1. 10. quæst. Regulæ
quesit 43. art. 5. & multi Theologi Salmanticensis

de hoc consulti, & cum eis P. Ioan. de Salas dicuntur
non esse renovata per Tridentinum eiusmodi priuile-
gia. Nam Concilium ibi solum imponit Episco-
pis, ut illis omnibus remedium adhibeant, & cetera obseruantur. Vbi ergo Episcopi non repugnant, non

est, cur regulares amittant sua priuilegia, quare alii

de illis tamquam de non renovatis loquuntur, quos
refert, & sequitur Diana d. tractat de celebrat. Mis-
sas, resolut. 33.

Notandum tamen est, quod facultas illa conce-
sa Monachis Montiserrati non fuit absoluta, sed
ad celebrandum in Ecclesia illius Monasterij quare
ex vi illius facultatis etiam per communica-
tionem alii Monasteriis & Religiosis factam, non
poterunt in qualibet loco celebrare illa hora, sed
solum in Ecclesia seu Monasterio: Communione
enim non intelligitur cum maiori ampli-
tione, quam gratia principalis, quæ communi-
catur.

*Quid intelligatur nomine Aurora in hu-
materia.*

Quarto principaliter dubitatur, quid intelligatur
nomine Aurora, quando prohibetur celebra-
tio ante auroram. Communis, & vera responsio eis

non intelligi ortum solis, sed primam eius irradiationem in nostro hemisphaerio, quae pro diuersis temporibus magis, vel minus praecedit ortum solis: aliquando enim praecedit solum per horam, & quadrantem horae; vt in mense Martio, gallico quando per duas, hora & quadrante; quando per duas horas, & quadrante; vt in Februario, & Septembri, aliquando per duas horas, & quadrante; vt in vnam cum tribus quadrantibus, excep-
to Martio, semper durat crepusculum illud ad minus per horam, & dimidiam; quod totum tempus Aurora tribuitur, & in eo proculdubio potest cele-
brari.

³² Addunt alii posse etiam, secluso priuilegio; celebri semihora ante initium aurorae, ita ut finis Missæ sit in aurora. Ita Suarez in præsenti cum aliis: unde infert, Religiosum, qui ex priuilegio potest vna hora anticipare sacrū, posse illud inchoare per tres horas ante ortum solis, quia absque priuilegio potest inchoari per duas horas ante ortum solis iuxta supradicta; ergo addita vna hora ex priuilegio, poterit inchoari tribus horis ante ortum solis, ita ut finis Missæ sit vna hora ante auroram.

³³ P. Valquez capite 3. numero. 27. totum hoc existimat falsum, & abfque fundamento. Cur enim poterit Missa media hora ante auroram inchoari, secluso priuilegio, si terminus inceptionis est a aurora? Hoc tamen argumentum facile potest aduersus ipsum Valquez retorquere: nam tempus celebrandi Missam in Missali assignatum clauditur, ut viditius, inter auroram, & meridiem, vbi & que affigetur vterque terminus, aurora, & meridies, cum dicatur, ab aurora usque ad meridiem. Nemo autem negat, etiam secluso omni priuilegio, observari illa legem, si aliquid Missæ dicatur ante meridiem, licet maior pars, & fere tota dicatur post meridiem: nam, qui paulo ante meridiem Missam inchoat, iure suo vitetur in toto rigore ergo qui ira celebra proximus auroræ, ut aliquid Missæ post auroram habet, licet maior pars sit ante auroram, dicetur etiam debito tempore celebrari: recut enim magis in primo termino, quam in secundo, necesse est, quod tota Missa intra terminum assignatum continetur? Non caret ergo fundamento extensio illa, quam alij retentiores Auctores etiam ample-
dicuntur.

³⁴ Denique circa hanc obligationem quæsi potest, an decut in ea partitas materiæ ex parte temporis, & quænam ea sit? Videtur non dati; quia in aliis præceptis similibus non datur partitas materiæ ex parte temporis, verbi gratia, in die ieiunij, si quis paululum ante median noctem comes, peccat grauius, & violat legem ieiunij. Item si quis paululum ante median noctem recitet Officium diuturnum diei sequentis, non satisfacit præcepto re-
candi: quia terminus præscriptus est à media nocte in median noctem: ergo similiter qui celebat ante terminum præscriptum auroræ, violat grauiter præceptum non celebrandi extra illum ter-
minum.

³⁵ Aliqui tamen videntur agnoscere in hac obligatione partitatem materiæ ex parte temporis. Sic videtur indicare Fagundez loco citato, num. 6. Postquam enim dixit, esse peccatum mortale, notabiliter ante auroram sacrificare, subiungit. Videndum nunc est, quanam sit ista notabilitas, ut inde mortale, vel non mortale colligamus. Adducit autem Azorium 1. tom. lib. 10. cap. 25. quæst. 6. dicentes, tertiam partem horæ esse tempus notabile ante lucem, & sufficere ad peccatum mortale: & P. Henriquez lib. 9. de sacrificio capite 24. numero 5. in fine,

dicentem, dimidium horæ ante lucem sufficere ad peccatum mortale; quam sententiam ipse lequitur: Qua pars ita poris sufficiat ad peccatum temporis.

Ego existimo in hoc posse committi & quiuocatio-

^{36.}
ne magnam in afferendis Auctoriis, confundendo eorum sententias: possunt enim esse duæ

<sup>Ita hoc com-
mitti potest
equiuocatio-</sup>

questiones diuersæ; prima est, quando incipiat tem-

pus legitimus celebrandi, & quid intelligatur no-

mime Aurora; & de hac questione loquuntur illi

Auctores, & dicunt, tempus legitimum esse, tertia;

vel media parte horæ ante lucem: quia aurora in

præsenti non accipitur mathematice, sed moraliter;

sicut & meridies; atque ideo non solum abfque pec-

cato mortali, sed etiam omnino liceat posse incho-

ari Missam media hora ante lucem, quia iam tunc

incipit aurora moralis. Altera quæstio esse potest, an

detur parvitas materiæ in tempore, que sufficiat

ad peccandum venialiter, non vero mortaliter: & in hoc

casu non loquuntur illi Auctores, quos afferit Fa-

gundez, quia absolute dicunt licet inchoari Missa

illo tempore quod autem fit cum peccato veniali,

non fit licite, simpliciter, & absolute. Alioquin si

illa media hora ante lucem, quam Henriquez dicit

non esse patrem notabilem, addi posset citra cul-
pam grauem illi media hora, in qua Suarez, & ali-
li fatentur, posse absque vilâ culpa inchoari Sacré

ante lucem, iam fieret vna hora integra ante lu-

cem, quia absque causa posset aliquis celebrare sine

peccato gravi quod quidem difficulter credet Pi-

Vasq qui nec primam dimidiam horam voluit con-

cedere: Fieret etiam quod Religiosi habentes priu-

ilegium, possent absque peccato gravi per tres ho-

ras, & dimidiam ante ortum solis celebrare, seu per

duas horas ante auroram; quod quidem nemo di-

citjimo Layma loco citato teatricum tamquam niniam

lentiam illud quod diximus de tribus horis ante

ortum solis.

Opinor ergo, omnes agnoscere in hac obligatio-

ne aliquæ terminum temporis, circa quem non pos-

sit absque culpa gravi celebrari, & quod hoc non

esse differunt. Inter haec & alia præcepta esse tamē

differunt, quod ipsum terminum: nam in aliis pre-

ceptis agnoscunt terminum mathematicum, scilicet

hoc punctum medie noctis; in hac tamen obliga-

tione dicunt, terminum esse mortalem, scilicet aurora-

ram cum mortalitate acceperant, hoc est, tertiam, vel

dimidiam partem horæ ante primam lucem: ita ta-

men, ut ille terminus excusat non solum à culpa

mortalis, sed etiam à veniali non enim excusat pro-

ppter partitatem materiæ, sed quod quia intra illu terminum sit, & vera sit intra debitum terminum, &

tempus obligationis. Fateor tamen, hunc ipsum

terminum mortalem non eodem modo assignari in

aurora, ac in meridiem, sed cum aliqua maiori latitu-

dine in hoc quam in illa; in quo est aliqua differen-

tia, ut statim dicemus.

Restat ergo de illo alio termino ultimo dicere,

ultra quem non potest fieri Sacrum, qui commu-

niter assignatur meridiem, ut diximus, qui etiam

non accipitur mathematice, sed moraliter: vnde

alij dicunt, posse tertia parte horæ post meridiem

inchoari Missam, alij extendunt ad semihoram alij

ad tres fere quadrantes, alij ad horam non integrum.

Auctores videri possunt spud Dianam Traditio-

ne celebrationis Missarum resoluti, 34. qui tamen fere omnes

aliquam causam ad id facien-

dum.

Hinc tamen nascitur difficultas supra tacta, quia

obligatio haec & que versatur inter duos terminos

scilicet auroram, & meridiem: ergo sicut meridies

ita moraliter accipitur, ut tota Missa distare possit, per semihoram à puncto meridianu, sic aurora accipienda erit, ut Missa non debeat attingere punctum auroræ, sed tota possit distare ab aurora per se. semihoram. Sic enim arguimus supra contra P. Vasq. ad probandum, quod posset Missa absoluiri in principio auroræ, sicut potest incipere in ipso punto meridiano.

40.
Ad quam respondeo, aliud esse loqui illo duplice termino, prout in lege, seu regula Missalis exprimitur; aliud vero, prout vsu, & consuetudine explicatur. nos supra arguebamus in primo scilicet enim eodem modo loquitur de vroq[ue] termino cu[m] dicit ab aurora vsq[ue] ad meridiem Missas celebrandas: ergo cu[m] censeatur satisfacere verbis illius legis, qui ante meridiem inchoat Sacrum, nec ad hoc aliqua coniunctuaine, vel extensio fulcitur; similiiter dicetur satisfacere verbis eiusdem legis, qui ab soluit Missam post initium aurora.

41.
Logundo de vro latius accepitur meridiem. Ratio differen-
tia.
Loquendo vero de vsu, & acceptatione communi, negari non potest, latius accipi meridiem, quam auroram; & facilius excedit hunc terminum quam anticipetur ille. Ratio autem huius differentiae esse potest, quia terminus ille meridianus olim nō erat in Missa dicebatur post meridiem, & aliquando post Nonam: postea vero, quia hora fortasse prandii cœpit etiam anteponi, & minus patienter sustinebatur ieiunium, cœpit etiam anteponi hora celebrandi; alii qualis tamē libertate retenunt, praetertim cum nō omnes ita tēpescit prandere vellent, sed aliquando vel propter negotia, vel propter festinatatem oportet, quod Officia lōgius protraherentur, ideo illa antiqua libertas tardius celebrandi non fuit omniprō reduta ad terminum iadūsibilem. At vero terminus auroræ semper fuit præfixus: neque enim scimus, vñquam licuisse celebrare tempore nocturno, nisi ex speciali priuilegio: ideo aurora minus moraliter accipitur, quam meridiem, ad quem cum homines sponte sua, & ob propriam communitatem se induxerint, potuerunt sibi illum terminum statnere cum aliqua maiori latitudine. Imo Nauarrus in *Manuali cap. 25. n. 85.* dixit, hodie etiā licere celebrare vñque ad horam tertiam post meridiem, quia illa, verius licentia non est vñquam revocata. Alij tamen Theologi opponunt se huic sententiæ, quia ceteraria cōsideratio a Pio V. in Missali approbata & sensus fideliū, ac censura Prelatorum, quillud nō permittrent, sed punirent ostendunt iā illā veterem cōsuetudinem esse abrogatā, vt probat late Vasq. c. 4, qui tamen cu[m] alii permitterit, in magna festinatitate, finita seruis concione, posse Missas priuatias dici, vt populus audiat Missam.

42.
In hoc etiā pūcto locū habent exceptiones in primo puncto posita de Episcopo iter agente, de celebratione necessaria ad dandū Viaticū ægroti in quo casu fore omnes conueniunt, posse secundum celebrari cōdīm die, quia iura illa supera allegata excipiunt casū necessitatis. Quia autem maior necessitas potest occurrere, Sed rarissime, aut numquam contingit quia si Sacerdos iam accepit Sacramentum, & ablatione, nō poterit nō ieiunis iterū celebaretur vero non accepit Sacramentum, potest, & debet parere sua hostia reservare, quam ad infirmō det rat. Solum ergo potest fungi, quod accepit hostia, & nondum accepta ablutione, nunciatur ei de periculo ægroti, & non sine alia particula consecratio in ecclesia, & tunc abstineat ab ablutione, & iterū celebret, qui casus magis est metaphysicus, quam moralis; quare ex consuetudine contraria non potest argui (vt aliqui arguunt) ad probandum non licet, quia re vera, cum casus numquam datur, non potest esse contraria consuetudo.

Terrus casus est quando, finita Missa, supernem Episcopus, aut Princeps. Quartus, similis, si appetit, uenit funus defuncti quem non decet, abfque Missa, infra sepeliti. Quintus est, si eodem die occurrit duplex officium, v.g. de festo, & de vigilia. Sed in his non dicitur.

vel alterius cause. Dicit etiam horam abnam esse vñque ad tres horas post meridiem, quod etiam non est vniuersaliter verum, sed in æquinoctio: nam in hyemali nona hora attingit solum ad secundum post meridiem cum quadrante: in solsticio autem alicuius vñque ad horam tertiam post meridiem cum tribus quadrantibus, vt late Francolinus de tempor. hor. c. 10.

An licet plures eadem die celebrare?

Quinto principaliter dubitatur, an licet aliquando plures eadem die celebrare. Regulariter id non licet, vt constat ex c. *Consulutis & c. Tē referente*, celebret Missarum. Excipiuntur tamen aliqui casū. Primus, & absque contraria est in die Natalis, quo singuli Sacerdotes ter celebrare possunt. Circa quem casum dubitatum fuit Roma, utrum Cardinalis, qui ut Diaconus ministrat Summo Pontifici illa die in Missa solemni, & communicat sub vtraq[ue] specie in eadem Missa, possit ipse (si Sacerdos sit) alias duas Missas priuatas celebrare. Respondit nullum Missam posse ipsum illa die ante, vel post illam communionem celebrare. Ratio est, quia facultas solum est ad communicandum bis, aut tet in Missa, seu facienda duo, aut tria Sacra: per quod solum dispensatur in prohibitione celebrandi plures, non vero in prohibitione communicandi bis eadem die. Quare alij Sacerdotes non possent extra Missam bis aut tet comunicare illa die nece posse etiam semel communicare extra Missam, & non celebrare vñum, vel duo Sacra, quia obligatio communis non celebrandi ea die, qua communio accipitur extra Missam, non est ablaqua vñ quam proli die. Cum ergo Cardinalis in illa Missa accipiat communionem, non ut Sacerdos, nec celebrans, nō potest eadem die sacrificare, nisi Pontifex pecularem cu[m] eo dispensem, in hoc enim non est concessa facultas pro illa die, sed solum ad communicandum plures celebrando, non ad communicandum plures quomodoq[ue] prout tunc fieret, si semel aut bis in Missa, & semel extra Missam comunicaret. Hoc etiam priuilegium bis celebrandi, in die commemorationis Defunctorum 2. Novembr. habent successores ex concessione Sedis Apostolice in Regno Valentia in Hispania.

Secundus casus est, quando esset necesse celebrare ad dandum Viaticum ægroti in quo casu fore omnes conueniunt, posse secundum celebrari cōdīm die, quia iura illa supera allegata excipiunt casū necessitatis. Quia autem maior necessitas potest occurrere, Sed rarissime, aut numquam contingit quia si Sacerdos iam accepit Sacramentum, & ablatione, nō poterit nō ieiunis iterū celebaretur vero non accepit Sacramentum, potest, & debet parere sua hostia reservare, quam ad infirmō det rat. Solum ergo potest fungi, quod accepit hostia, & nondum accepta ablutione, nunciatur ei de periculo ægroti, & non sine alia particula consecratio in ecclesia, & tunc abstineat ab ablutione, & iterū celebret, qui casus magis est metaphysicus, quam moralis; quare ex consuetudine contraria non potest argui (vt aliqui arguunt) ad probandum non licet, quia re vera, cum casus numquam datur, non potest esse contraria consuetudo.

Tertius casus est quando, finita Missa, supernem Episcopus, aut Princeps. Quartus, similis, si appetit, uenit funus defuncti quem non decet, abfque Missa, infra sepeliti. Quintus est, si eodem die occurrit duplex officium, v.g. de festo, & de vigilia. Sed in his non dicitur.

tur necessitas: quid enim refert, quod Princeps non audiat illa die facrum? Quod si inculpabiliter omisisti non peccauit; si culpabiliter, iam peccatum commisisti est, nec tollitur per auditionem Missæ, sed per presentiam Similiter non est necessarium, quod sepelatur defunctus cum Missa; & multo minus, quod dicatur duplex Missa de duplice Officio.

46. Sextus casus est, quando sacerdos haberet duas ecclesiæ Parochiales, quibus solus ipse absque coadiutori ministeret, & in veritate est populus auditorius Missam, qui casus ab omnibus conceditur, & in praxi seruat. Addunt alii, idem esse, quando ob solemnitate non potest vniua Missa satishere concordia populi concurcentis, aut quando multi peregrini veniunt, finita iam Missa, quia eadē videtur esse ratio & necessitas, que excepta est in proibitione plures celebrandi. Alij tamen cum quibus Suarez, & Valsquez, hunc casum non admittunt. Et quidem non est eadem ratio necessitatis: nam licet necesse si prouidere necessitati habituali communis, ut possit audiire Sactum, pro fit, quando duæ ecclesiæ distantes habent unum Sacerdotem, non est tamen necessitas prouidere iis qui semel, aut iterum per accidens non audiunt Sacrum, nec pro iis oportet mutare titulum semel sacrificandi. Facilius admittit potest, quod Layman etiam cum aliis admittit pro Anglia, Hibernia & aliis provinciis hereticorum, vbi unus Sacerdos non potest omnibus Catholicis satisfacere: illa enim est necessitas permanens, in qua illi communis non prouident per se loquendo, nisi Sacerdos possit plures celebrare.

47. Septimus casus est, quando nuptiz benedicte sunt: quem plures admittunt. Sed re vesta est casus metaphysicus, nam si necessitas non prouidentur ante sumptum ablutionem, non potest secunda Missa postea celebrari: si vero prouideretur, potuit differri ad diem prima. Adde, parum referre, quod differre benedictionem in diem sequentem. Si autem singatur, ex dilatatione magnum detrimento sequi, & sacerdos adhuc sit ieiunus non video, cur non comprehendatur sub necessitate, quam iura excipiunt. Notar autem bene Suarez contra aliquos, in iis casibus, quibus proper necessitatem potest bis, posse etiam ter & plures sacrificari, eadem causa persistente, & Sacerdote adhuc manente ieiuno. In quo puncto Fagundez num. 5 citat textum in dicto cap. consuetudinibus Religio, ut confitetur ex eius Bulla 14. n. 39, relata ab Eman. Rodriguez in Bullario Religionis, & Bulla 37. eiusdem n. 87. & alii. Hec tamē priuilegia multi communiter dicunt esse reuocata per Trid. loco citato. Alij tamen probabilitate dicunt non esse reuocata, quamdiu Episcopus non contradicit, & ita servint Partes Dominicanæ doctissimi Salmanticæ consulti, & P. Ioan. de Salas, Eman. Rodriguez tom. 1. quest. Regulariæ: 8. art. 3. & alij Recentiores. Societas nostra concessum fuit iterum post Trid. hoc privilegium pro illis, qui à Superioribus ad Missiones mittuntur, ut cù consensu Provincialium eo uti possint, ut constat ex nostro Compendio, verbo Altare.

Dubitatur, an in mari possint aliquando Sacerdotes celebrare in longa navigatione: de hoc tamen dicimus magis ex professo sectione sequenti,

Ecclesiæ non debere esse violatam.

Ecclesia ad celebrandum apta non debet effervescere, vel polluta: alioquin non potest absque graui peccato in ea celebrari, antequam reconciliatur, licet huic peccato nulla cœlatura, aut irregularitas annexa sit. Polluitur autem quinque modis: Primus est, per effusionem iniuriosam sanguinis humani; secundus, per iniuriam in Ecclesiæ inflictum sit, si ne sanguis intra, sive extra Ecclesiæ fundatur. An vero sufficiat, hominem esse intra Ecclesiæ, quando vulnus accipit; aut vera requiratur, vulnerantem intra Ecclesiæ esse; quando vulnerat, cōmuniciter affimatur, in primo etiam casu Ecclesiæ polluit;

Y y

polluit;

52.

Ecclesiæ pol-

latur quinque

modi.

Primo per ef-

fusionem san-

guinis in sac-

ra.

Item 2. in

Ecclesiæ in-

terioribus ad

Missiones mit-

tentur.

Item 3. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

esse.

Item 4. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 5. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 6. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 7. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 8. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 9. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 10. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 11. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 12. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 13. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 14. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 15. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 16. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 17. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 18. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 19. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 20. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 21. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 22. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 23. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 24. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 25. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 26. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 27. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 28. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 29. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 30. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 31. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 32. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 33. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 34. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 35. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 36. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 37. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 38. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 39. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 40. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 41. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 42. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 43. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 44. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 45. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 46. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 47. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 48. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 49. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 50. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

vulnerat.

Item 51. in

vulnerantem

intra Ecclesiæ

</

pollui; idque Layman lib. 5. str. 5. c. 5. n. 7. probat ex eo, quod si existens in uno territorio sagitta trahicat hominem existentem in alio territorio, ibi etiam deliquisse censetur, ut ratione delicti etiam a iudice illius territorij convenit, ac puniri possit quare in eo casu datur locus praeventionis inter iudices virtutique territorij. Hoc tam in argumentum probatur, quod si vulnerans sit intra Ecclesiam, & sagitta trahicat hominem extra Ecclesiam existentem, pariter polluetur Ecclesia; quod tamen communiter non conceditur. Ratio ergo per tenet est ex verbis legis, quae solom volunt pollui e Ecclesiam, quando homo in ea vulneratur ad sanguinis effusione; ad hoc autem non requiritur, vulnerantem esse intra Ecclesiam, ut constat. Debet autem effusio sanguinis esse in quantitate notabilis, non vnius vel alterius gutta. Denique vulnus, vel contusus absque effusione Ecclesiam non polluit.

*Secundo per homicidium
enim mortuum.*

Suarez.

Secundo polluitur per homicidium iniuriosum, sive fiat cum sanguinis effusione, sive alio modo. Non sufficit, quod aliquis extra Ecclesiam vulneratur, & intra illa moriatur, sed requiritur, quod vulnus, vel causa physica intra Ecclesiam fiat mandatum, vel derut consilium occidendi. Dubium est, quando in Ecclesia vulneratur homo, & postea domini ex illo vulnere moritur, Suarez disp. 8. sect. 4. in principio, dicit si vulnus sit cum sanguinis effusione, iam ex hoc capite Ecclesia polluitur; si autem sit contusus lethalis absque effusione sanguinis, non polluit Ecclesiam si homo extra illam moriatur; quia homicidium non completur in Ecclesia. Alij tamen communitate docent, tunc Ecclesiam pollui morte sequitur, licet ante mortem nondum polluta censesetur; quod videtur verius; quia sicut polluitur vulnera intra Ecclesiam inflato, licet languis postea extra Ecclesiam effluat; sic videtur pollui in nostro casu; cum iam intra Ecclesiam postea fuerit tota actio iniuriosa, ob quam postea anima a corpore separari; parum enim referit ad irreuerentiam, ob quam ecclesia violata censemur, quod anima ibi, an extra emitatur.

*§ 4.
In vitroque
zam casu
vulnera vel
occiso debet
fieri cum pecca-
to mortalium.*

Aduerte, in vitroque casu requiri vulnus, vel occisionem fieri cum peccato mortalium: quare si ob mortali defensionem fiat, aut aliunde a peccato mortali excusat, non polluitur ecclesia. Vnde si martyris in Ecclesia occidatur, polluitur, quia iniuste occiditur. Et contra, quod pueri rixantur, & sanguines sibi ex naribus elicunt, non censemur pollui; quia regulariter non sunt peccata mortalia. Item licet causa sit aliunde mortalium, ut si recirando, vel representando turpia in ecclesia, sequitur præter intentionem vulnus, aut mors, non polluitur, quia, non est actio mortalium in illo genere, sicut dici soleat de pollutione præter intentionem sequitur ex causa in alio genere peccaminosa. Polluitur tamen, si index ibi reum, aut aliquis scipsum interficiat; quia vitroque actio est iniuriosa ecclesiæ.

Tertio polluitur ecclesia per voluntiam semi-nisi humani effusionem extra actum coniugalem, qui necessitate virgine, iuxta communiorē sententia, potest aliquando in ecclesia exerceri, quando nimis cogitur coniux diu ibi residere, nec potest alio diuenteretur; enim ob inconvenientem periculum vitandum, licitus erit matrimonij vsus. Requiritur etiam in hoc casu culpa mortalism, ut ecclesia polluantur, & effusio copiosa seminis, non vnius vel alterius gutta. Denique in prædictis casibus requiritur notorietas facti, quod publice constet: alias non censemur ecclesia polluta etiam respectu eorum, qui quacumque notitia id fecerit, vel ipius, qui delictum patravit, quia nullo modo obligatur ad se-

*55.
Tertio pollui-
tur per volun-
tiam semi-
ni effusionem.*

Requiritur etiam in hoc casu culpa mortalism.

manifestandū. Nec defunt, qui dicant, requiri, quod ecclesia denuntiatur a iudice tamquam polluta propter Extraagantem, Ad evitanda scandala; in quibus similis denunciatio exigitur, ut obligentur ad virando eos, qui Censuras incutierunt. Quod, ut probabile, videtur admittere Suarez in praefati. Dif. 37. Sect. 1. n. 28. aperte facetur, hanc pollutionem ecclesia nullo modo posse intelligi nomine interdicti, aut censuræ. Et quidem in peccata feruatur in hac vrbe Rouana, ut Ecclesiæ reconciliantur, etiamque pollutionem denunciata non fuerit.

Quarto polluitur ecclesia per sepulturam hominis excommunicatis. Post Constantiense Concilium requiritur, quod fuerit excommunicatus denunciatus, vel notorius Clerici persecutor. Unde minor cur Suarez dicta Sect. 4. §. His positivis, dicit, in regionibus septentrionalibus eos, qui sacrificat in locis, vbi sepius sunt haeretici, excusat, vel quia necessitate coguntur, quia alibi sacrificare non possunt, vel quia Episcopi videntes, & conscientes facultatem prætereundam quam doctrinam auctoritatem verbis amplectentur Fagundez lib. 3. de l. Eccl. preceptis. 1. 4. n. 2. Cum tamen ut queque futuris, per sepulturam excommunicati non denunciati nominacionem, non pollui ecclesiam, non est, ut alias excusationes querantur pro iis, qui celebrant vbi haeretici sepius sunt; quod notarunt etiam Suarrius lib. 5. Consiliorum, co. xl. 10. de hereticis, tunc 2. ad 4. quæst. & Layman loco citato supra num. 8. qui etiam bene aduerterit, non pollui ecclesiam per sepulturam hominis nominatum interdicti.

Quinto polluitur Ecclesia per sepulturam hominis infidelis, hoc est, Pagani non baptizati; quoniam nomine comprehenduntur infans etiam non baptizatus, quando seorsim sepelitur, non quando in ventro matris gaudie, & iam mortuus sepelitur. Non vero comprehenditur he reticus, quia licet non habet vera fidem, illam tamen professus est in Baptismo; ideo sub nomine fidelium intelligitur in cap. Omnis vir inque sexu de peccatis & remissis, ut oblectetur Suarez Disp. 70. Sect. 1. in principio ad hos duos posteriores modos pollutionis ecclesie non requiri peccatum, sed quocumque modo fiat, polluitur. Addunt aliqui lexum, quando ecclesia ab Episcopo excommunicato consecratur, & benedicuntur, tamen quia iure non habentur, alij omnes reciuntur.

Nomine ecclesie in hac materia non intelliguntur Oratoria in dominibus priuatis, etiam cum in cultuate Episcopi vel Pontificis designata ad celebandum; illa enim non polluitur. Intelligitur tamen ipso cemeterium benedicendum ad sepeliendam fidem cadaveria; ita tam, ut polluta ecclesia, censetur polluta cemeteriu illi conexu, non est contra; quia accessoriuum sequitur conditiones principales, & non est contra. Vnde quando polluta ecclesia reconciliatur, eo ipso cemeterium censemur consequenter reconciliatum. Neque etiam polluta vno cemeterio, censemur pollutum alterum; quia neutrum est accessoriuum alterius. Denique nomine ecclesie intelligitur, quidquid est intra rectum, & pavimentum ipsius; vnde comprehenduntur Chorus a terra elevatus, vel scabellis distinctus, ut doceat Thom. Sanchez lib. 9. de Matrimonio, disp. 15. n. 33. & Fagundez dif. c. 1. 4. n. 46. qui bene aduerterit, idem sile de Capellis, sive subterraneis, sive superioribus, quorum faciunt cum ecclesia. Non tamen pollutionis effusio sanguinis fiat supra rectum immediatum ecclesiæ, in capacitate, quæ est inter primum, & secundum rectum; nec extra portam, aut in parte extrema.

externa parerū, vel in Sacristia, aut camenis adiacētibus, nec in turri, aut cubiculis officialiū, & similibus locis. Hęc omnia compendio dixi, non citatis Iuribus & Auctoribus, quia passim reperiuntur.

Dubium esse potest de aliquibus locis publicis ad celebrandum ab Episcopo designatis, ut sunt Eremitoria aliqua, Hospitalia, & similia, que nec consecrata, nec benedicta sunt, sed deputata ad hoc, diligenter ut in iis publice celebretur, in quibus non possunt corpora fidelium sepeliri: de quibus Doctores expresse non loquuntur. Aliqui tamen indicant, ea loca non violari, nec pollui; ita loquitur Nauatus in Summa c. 16. n. 2. dicens, coniuges peccare mortaliiter, si habeant copulam in ecclesia consecrata, vel benedicta; & Soto dicit, q. vnic. art. 3. sic ait: *Voco autem locum sacram ecclesiam consecratam, vel benedictam.* Et Suarez in praesenti Sect. 4. §. *Quinto violatur, in fine, clarius id significat his verbis: Denique in castra non habent locum in Oratoriis, vel similibus locis, que nec consecrata sunt, nec benedicta; quia iuraria loquuntur de ecclesiis: ecclesias autem nomine solam significatur templum consecratum, aut benedictum.* Eodem modo loquitur Henriquez dict. lib. 9. c. 27. §. 5. his verbis: *Ecclesia, si non sit consecrata, aut benedicta non violari, ut in Oratorium, quod est ab Episcopo designatum.*

Alij tamen oppositum significant, dum dicunt, q. dīsp. 1. q. 9. n. 2. q. 2. probari potest ex Ecclesiis de immunitate Ecclesiatis, vbi eiusmodi immunitas asseritur competere ecclesiis non consecratis, in qua tamen Diuina Officia celebatur; per quia verba videtur significari, quod sermo sit de ecclesia non benedicta; nam si esset benedicta, gauderet immunitate, etiam antequam Diuina Officia celebrentur. Ratio etiam ibi assignata id significat, quia cilicet. Obsequio Diuinis dedicatis nullus est temeraris arribus profananda; quod in ecclesia non benedicta locum habet. Item ex capitulo de consecratione ecclesie vbi Gregor. 19. dicit ecclesiis non consecratis, si polluta fuerit, debere reconciliari, & quam citius fieri poterit, esse reconcrandam; vbi generaliter de omni ecclesia non consecrata sermo esse videtur: nomine autem ecclesi illa etiam oratoria intelligi significat idem Suarez tom. 5. de Censuris Disp. 3. Sect. 1. m. 5. & clarius Layman dicto c. 5. n. 1. 2. dicit ecclesiastis benedictam, seu auctoritate Episcopi ad Diuina Officia deputatas reconciliari per aquam & simplici Sacerdote benedictam. Denique idem Suarez dicto tom. 1. de Relig. illo c. 9. n. 2. & 3. aperte docet eiusmodi loca non immunitate & debere reconciliari, si polluti aut violati contigerit, ministrisque quod aliqui moderni coram dixerint, cum id manifeste colligant ex dicto c. 10. ultimo, de consecratis ecclesie. Vnde pars in ihi etiam probatur, quia re vera illa veritate nomine ecclesia, cum ita ab omnibus communiter appellatur. Inio addit idem Suarez n. 4. hoc procedere, etiam non nondum in ea ecclesia Diuina Officia coepit celebrari; quia ecclesia non fit ecclesia per celebrationem actualem sacrificij in ipsa, sed per deputationem factam ab Episcopo ad celebrandum, quae deputatio & quiparatur benedictioni, & ideo potest in ea celebrari, quia deputata est ab Episcopo, & quia est ecclesia non contra Quae verba supra adducta ex c. penultimo, de Immunitate Ecclesiis in quibus Pontifex dicit, immunitatem competere illi ecclesia, si in ipsa Diuina offi-

cia celebrantur, intelligenda sunt non de celebratione actuali, sed de aptitudine iuxta regulam Log. cap. 1. quod verba in definitione non dicunt actum, sed a pritudinem significat ergo Pontifex illi ecclesia etiam non benedicta competere immunitatem, in qua celebrati possunt Diuina Officia; quare illa etiam indigne reconciliatione, etiam nonendum in ea celebratum fuerit.

Quando ecclesia aliquo ex dictis modo polluta est, oportet eam reconciliari, quod sit ab Episcopo, si ecclesia consecrata sit, eo rito, qui in Pontificale prescribitur; vel etiam ab habentibus priuilegium a Sede Apostolica, quale datum fuit a Leone decimo Minoribus; quae concessio habetur apud Rodriguez in Bullaris Regular Bulla 6. sub Leone X. A. que priuilegio tamen non potest etiam ex cōmissione Episcopi; quidquid dicant Victoria in via Regia, Summa q. 29. Sā verbo Ecclesia n. 10. & 11. iulius in §. 2. præseni q. 8. art. 3. dicens, sic feruari in praxi: verū iulius: illa praxis est pro ecclesiis non consecratis. Quare proxim contraria est, notaur bene Diana tom. 1. Diana tract. 1. & Missallanea sol. 6. Si autem non est ecclesia consecrata reconciliari potest per simplicem Sacerdotem aqua & se benedicta, eo modo, qui habetur in Rituali; quod licet de iure communis possit fieri abque alia licentia, solet tamē ex decentia, quando fieri potest, significari Episcopo. Si autem Sacerdos actu celebret, quando ecclesia polluitur, & nondum inciperat Canonem, relinquit Sacrum, donec reconcilietur.

Addunt aliqui, si Sacerdos bona fide celebrat in ecclesia polluta, eo ipso manere iam reconciliatum per Missa celebrationem Ita Castro l. 2. de Lege populi colimus. Sā verbo Ecclesia n. 19. Diana tract. de celebraz. Missar. sol. 69. & probabile censer Auila de Censuris p. 5. d. p. 7. dub. 3. concil. 1. Alij tamen eam limitationem recuerunt, & merito quos referunt, & sequitur Layman loco citato n. 13. quia in nullo iure fundatur; neque etiam ratione. Si enim Sacrificij dignitas id habet, ut sanctificet locum absque alia reconciliatione, lequitur primo, etiam si Sacerdos mala fide celebret manere reconciliatum, cu eadem sit Sacrificij virtus. Secundo, si ex Episcopi dispensatione in necessitate celebretur, idē dicendū esset. Tertio, si Sacerdos inchoato iam Canone, postea polluta ecclesia prosequitur, & consecrat, eadem esset virtus Sacrificij. Quarto, eodem modo, si ecclesia nondum fuerit consecrata, aut benedicta, dici posset, semel celebrata Missa, non indigner alia consecratione, aut benedictione; quia sicut dignitas Sacrificij aequivalit reconciliationi & aequivalit etiam & preponderat consecrationi, aut benedictioni.

Ultimo aduertit Doctores, posse in casu necessitatis celebrari in ecclesia polluta de licentia Episcopi. Probat Suarez in praesenti, dicta Sect. 4. §. His positus & Fagundez n. 2. quia Episcopus potest dare licentia celebrandi in loco non consecrato; ergo, & in loco, qui per pollutionem quodammodo amissit consecrationem. Hęc tamē ratio terorqueritur clares; quia Episcopus potest de iure communis deputare Oratorium saltem publicum non consecratum ad celebrandum; & hoc absque necessitate; ergo & posset absque necessitate concedere, ut celebretur in ecclesia violata nondum reconciliata, quod tamē consequens pia dicti Auctores non concedūt. Non prouent ergo hoc ex illa facilitate generali: facilius enim est, quod celebretur in loco non sacro, quam in violato; quia violatio affect non meret negationem, sed privationem, & quasi paenitentiatione cuius illa negatio est magis radicata, sicut carētia gratiæ, & sacerditatus in peccatore est turpior quā

In casu necessitatis in ea consuetudo potest in ea celebrari.

Yy x effet

Ecclesia si polluta debet reconciliari.

Aliqui addūti jā Sacerdos in ea bona fide eas libet manere reconciliari.

In casu necessitatis potest in ea celebrari.

De Sacramento Eucharistiae,

532

est in homine existente in pura natura. Quod à posteriori clare pareret; quia in Ecclesia non consecrata potest celebrari ex deputatione Episcopi & adhuc si violetur, potest cum reconciliatione. Sacerdotis: si autem fuit consecrata, & violetur; nō potest absque reconciliatione facta per ipsum Episcopū: quia nimis ratione maioris sanctitatis precedet, maius, & fortius impedimentum contrahitur, ad quod auferendum maior virtus est necessaria. Potest tamen Episcopus ex causa necessitatis dispensare, & tanta potest esse necessitas, ut si non sit recursus ad Ordinarium, possit absque eius licentia celebrari, v.g. si in die festo populus non habet aliam ecclesiam, in qua possit Missam audire.

64.
Consecratio Ecclesiae perditur destruenda Ecclesia.

Consecratio Ecclesiae perditur destruenda Ecclesia; quod quidem contingit, non quando rectum solum ruit, sed si parietes majori ex parte destruantur, quia illis potissimum adhæret consecratio. Si autem parietes non simul, sed paulatim, & successiue corrunt, & reparentur, non perditur consecratio; quia illa maior pars, quae remanet, retinet consecrationem, & trahit semper ad se partem minorem, quae aduenit.

65.

Circa hoc tamen subdubitat Layman loco citato num. 16. quando parietes ex intentione renouant Ecclesiam, vnu post aliud, omnes destruantur, & de novo adficiuntur: quia in re morali multum vallet intentio operantis. Alij tamen vniuersaliter loquuntur, & Naevatus in sūma cap. 27. num. 258. etiā in prædicto cau[n]t negat, requiri nouam consecrationem; & certe ciuitas eadem dicitur esse, licet ex animo eam pulchriorem reddidi, paulatim, & successiue önes ades destruantur, & redficiuntur: itē idem Collegium manet, si eodem modo paulatim reficiatur: cur non diceret manere moraliter eadem Ecclesia?

66.

Missa duplex est ex quatuor Ecclesiis paucis duo fero corrueret.

Magis dubitatem, quando renera ex quatuor Ecclesiis patietibus fero duo corruerent: nam licet tunc maneat maior parietum pars, vere tamen non videatur manere Ecclesia: quis enim dicat, Ecclesia esse duos parietes plus absque recto? Consecratio autē Ecclesia nō maneat, nisi Ecclesia: sic enim Calix, vel Alba non manent benedicta, quando ita amittunt magna ex parte formam artificiale, ut non sint Calix, Alba, &c. ut infra videbimus: vnde si manicae separantur ab Alba, perditur benedictio: minus autem retinent formam Ecclesia duo parietes, absq[ue] testo, quam Alba sine manica. Sicut ergo, ut calix, vel vestis retineat benedictionem, necesse est, ut possit utrumque, licet ægre, deferire ad suum usum: sic Ecclesia tamdiu retinebit consecrationem, quādiu erit Ecclesia; & remedium erit Ecclesia, quantum, licet ægre, possit deservire ad vsum sacrorum: quod moraliter iudicandum erit Fatorum tamen, contraria sententiam propter communem auctoritatem probabilem, & securam practice esse.

67.

Et duplex altare fixum est mobile.

Præter Ecclesiam requiritur ad celebrandum Altare, quod debet esse lapideum, consecratum ab Episcopo, vel habente auctoritatem ex commissione Summi Pontificis, qui non nisi rarissime eam sollet concedere; numquam vero ad sacrificandum sine altari consecrato. Est autem Altare duplex; alterum fixum, alterum mobile, seu portatile, quod Annuncipatur. Primum consecratur, ut ibi maneat; atque adeo consecratur totum altare; & in qualibet parte mensæ illius potest sacrificari unde perditur consecratio, si mēla superior separetur à pedibus, vel base cui affixa est, non tamē, si ynuus, aut alter lapis ex

iis, quibus nititur, auferatur, si tamen potest adhuc manere, & staret altare, quantum sufficere ad sacrificandum; ut obseruat Layman lib. 5. c. 6. n. 3. Altar autem mobile retinet consecrationem, quādā non frangitur, ita, ut in parte illius integrā nos possit consistere Calix, & Patena cum hostia: quod non ita intelligo, vt rotus pes calix, & tota patena debeant esse super partem lapidis, sed tanquam pars triuque, ut sufficiat ad sustentandā illa, ne cadant: tunc enim iudicari debet de vna sola parte integrā, tamquam si sola illa sit; nam altera pars per accidentem se habet: quia non potest Sacrificium fieri nisi constante ex duobus lapidibus; ut tradidit Sylvester Alaire, q. 3. Valsq. disp. 233. n. 16. Fagundez lib. 3. de 1. precepto Eccles. 22. n. 9. & alij.

Hinc infero primo, si lapidi consecrato additio sit, at noui lapidis, id, quod additur, non fieri consecratum, neque in ea parte possit ponere calicem, & patenam, licet alia per coniunctionem cum istena laetaria soleant participare consecrationem, auctoritatem in quo puncto labefactat Laym. ubi supra, ut rationem discrimini seddaciens, procedere illam regulam in iis artificialibus, quorum partes seorsim rationem, & appellationem non retinent; ut Ecclesia, calix, casula, &c. at vero si partes lapidis homogeneæ sunt, fieri potest, quod vna pars sit facta, alia non sit facta. Hæc tamen ratio non est sufficiens, cum in oleo, vel aqua benedicta partes sint latissimæ homogeneæ, & tamen per coniunctionem pars addita participat benedictionem. Ratio ergo legitimata petenda est ex dictis, quod lapis debet esse simplex, & vnu, ut sit aptus ad celebrandum; ideo cum id, quod additur, non sit sacrificium, quia non potest cum praecedenti componere altare sacram.

Quæsiunt est, ut inperara consecrata debentponi etiam particula consecrata, an sufficiat, quod haec sint ibi tempore consecrationis; postea vero proper loci angustias, ponantur extra eam in alia pars altaris lupra aliud Corporale. Respondi debet esse super aram, sive & hostiam illam, quam Sacerdos sumit: nam licet Sacerdos intenda hanc hostiam maiorem sibi sumere, & illas minoras alias dare, hoc parum referit, cum ex institutione hoīis sacrificij nulla sit differentia, quare posset Sacerdos expiæ hostia maiori dare partem aliquam ei, qui vult communicare, & rursus ex minoribus sibi sumere, quia tota est unica victimæ, & per modum vnius offertur absque ullo discrimine. Unde in Rubricis Missali præcipitur, quod particula illæ ponatur super Corporale, vel ante Calicem, aut in calice, vel vase mundo consecrato retro post calicem. Quod autem non sufficiat solum, quando consecratur, esse super aram, constat clare, quia aranum tamrequiritur ad sustentandam hostiam tempore consecrationis, quam tempore praecedentem, & sequentem quando eum consecratur, non est hostia supra aram, sed in manibus Sacerdotis; ergo magis requirent aram ad tempus praecedens, & subsequens. Unde obter infero, minus tunc facere aliquos, quos vñ statim post consecrationem date vas cum particulis consecratis alteri Sacerdoti, ut eas in alio altari populo distribuat. Hoc inqua, nō rite fiat: nā sicut ex hostia sua Sacerdos non debet dare partem vñque ad finem Sacrificij; sic nec de illis particulis, quæ sunt etiam victimæ illius Sacrificij, & non minus offeruntur, quam hostia maior: & ideo omnes orationes, oblationes, & benedictiones frequentes agere p[ro]stant ad illas; nec ante sumponiunt a Sacerdoti est victimæ perfectæ, & integre sacrificata: minus etiam congruit, ut alijs participeret prius de sacrificio.

ificio, quam ipse Sacerdos, qui est principaliter offerens, & sacrificans respectu aliorum: unde in omnibus Liturgijs, & Ritualibus, ac Regulis antequam semper primo loco ponitur communio Sacerdotis celebrantis, & postea communio Clerici, & populi; nec videtur ille ordo facile peruerteret. Facilius posset admitti, quod ante sumptionem calicis daretur alius communio, quia Christus non solum ante sumptionem, sed etiam ante consecrationem calicis videtur dedisse Apostolis corpus; ex contextu Evangelij colligi potest.

Circa altare portatiles dubitari solet, an perdatur consecrationem, si separatur a ligno, cui inclusum est; quod licet aliqui affirmant, alii tamen communiter negant, & merito; quia illud lignum est quidem ad ornatum, vel custodiā lapidis, ne rumpatur, non tamen componit cum lapide altare, nec est capax consecrationis cum non sit lapis. Nec obstat, quod altare fixum perdat consecrationem, quando mensa separatur a pedibus lignis, quibus sustinetur; quia illud consecratur per modum altaris fixi, & stabilis, de cuius ratione non solum est tabula superior, sed etiam pedes, seu basisat vero altare portatile consecrat ut tabula sola superior mobilis, & portatilis, & ad eum ipsum; atque ideo consecratio cadit super solam partem superiorē, iā quā collocatur calix, & hostia:

Dicit aliqui; sicut potest consecrari lapis partitus scilicet pro altari portatili, eum non poterit consecrari lapis magnus, seu tota tabula lapidea superior sola in altari fixo, ita ut consecratio sit in sola tabula superiori, non in pedibus, vel base, cui innititur; quare etiam si a base, vel a pedibus separatur, non amittet consecrationem: quod si fieri potest, cur non habet Episcopus hanc intentiōnem, dum altare consecrat?

Respondeo id fieri non posse; ratio est; quia omnes scilicet pro altari portatili, eum non poterit consecrari lapis magnus, seu tota tabula lapidea superior sola in altari fixo, ita ut consecratio sit in sola tabula superiori, non in pedibus, vel base, cui innititur; quare etiam si a base, vel a pedibus separatur, non amittet consecrationem: quod si fieri potest, cur non habet Episcopus hanc intentiōnem, dum altare consecrat?

Respondeo id fieri non posse; ratio est; quia omnes scilicet pro altari portatili, eum non poterit consecrari lapis magnus, seu tota tabula lapidea superior sola in altari fixo, ita ut consecratio sit in sola tabula superiori, non in pedibus, vel base, cui innititur; quare etiam si a base, vel a pedibus separatur, non amittet consecrationem: quod si fieri potest, cur non habet Episcopus hanc intentiōnem, dum altare consecrat?

P. Layman, *s. 6. vtriusq. ad hoc ipsum exemplum calicis, qui si tornatilis sit, non perdit consecrationem per separationem cuppae a pede; licet eam perdere calix aliud, qui non habet amouibilem pedem a cuppa; Rationem autem reddit, quia in calice tornatili sola cuppa per se consecratur, & ideo in ea sola, & separata reninetur consecratio: quod etiam insinuat videtur Suarez Dif. 81. Selt. 7. §.*

Rursum inquiri potest.

Verum hoc exemplum non omnino congruit: nam licet concedam calicem tornatilem ita consecrari, ut per separationem cuppae a pede non perdat consecrationem, non tamen concedam, consecrari solam cuppam, sed totum calicem, que ideo si loco illius pedis substitueretur aliis pes non consecratus, non esset calix consecratus, quia revera non est id calix, cui pars aliqua necessaria ad substantiam calicis, scilicet vacuata sit; quod non corrigit, quando eadē partes connéctuntur; quia séper man et idem calix, ut videbimus Sectione 4. in altari autē portatili

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

fateor, non mahere idem altare; quia atā sola mobilis non est altare in rigore, sed pars altaris: sicut rāmē indulatum, ut consecraretur pars altaris seorsim, quia sic necessarium fuit ad ipsum; quod tamen in consecratione calicis concessum non est.

Dicit aliquis; sicut potest fieri calix tornatilis, cuius partes licet separantur, non perditur consecratio: cur non poterit fieri altare integrum, cuius partes possint facile separari, & coniungi, v.g. tabula superior cum colunis seu pedibus, quibus innititur; tunc autem non admittetur consecratio partium, sicut neque in calice. Respondeo, ex natura rei id non repugnat; ut ita dicamus: molaliter tamē nō facile erit; quia licet in altari ligneo, vel æreo id facile esset, in lapideo tamen difficile erit ita subtilem tabulam lapideam inuenire ut possit facile, & sine periculo imponi, & auferri à base, vel colunis; quare eiusmodi altaria nūquam fuerunt in usu; si tamen heret, non video, cur nō possint eiusmodi partes consecrationem retinere, quoniam connecteretur. Nam revera sicut mensa lignea eadem est, licet sapere tabula superior à pedibus auferatur, ut contingit in mensis aliquibus pauperum; eadē etiā esset mensa lapidea, si eodem articulo facta esset. Itē sicut calices tornatiles introduci potuerunt, & cum illa separabilitate partium consecratio; licet antea soli calices fixi consecrarentur; cur non possint consecrari altaria cum separabilitate partiū, licet antea nullum esset eiusmodi altare? Nam licet altare non soleat consecrari, nisi intra ecclesiam, & alligatum ecclesiaz, potest tamen intra eamdein ecclesiam, aliquod altare integrum transferri ab uno loco ad alium; quo talu, cum idē altare omnino maneat, non indiger noua consecratio: potest ergo similiter illud altare cum separabilitate partiū consecrari in tali ecclesia, intra quam posset dissolvi; & componi, si tali articulo fuisset fabricarum.

Aliqui exigunt necessario, ad quodcumque altare, quod in eo sint reliquiae Sanctorum: id tamen alij merito negant: & multo magis, quod alij dicunt, licet in defectum reliquiarum includere particulam hostię consecratę, quod quidem magnū absurdum esset. Vnde parum etiam refert; quod altaris cornua, quā vñcta sunt, frangantur: semper enim remanet consecratio, quantum restat pars sufficiens ad continentum calicem cum patena ut dictū est.

Altare præterea ornari debet in primis tabalis præter Corporale, quas Suarez in præsenti Dif. 81. Selt. 6. Valsquez Dif. 233 c. 3. & alij communiter, quos refert, & sequitur Layman; *vbi supra n. 11. Layman*, dicunt sufficere quod sint duas præter Corporale, seu una duplicita. Verum in Missali reformato auctoritate Clementis octauī expressi requiruntur tres, quarum una longior sit, & ad terram pertinet, duas alij breuiores, seu una duplicita; & præter has, quas in altari sunt, postea additur Corporale ex Sacrificio afferendum: & hoc obseruantur in Ecclesia Romana. Quod idē præscriptum iam fuisse in Missali Pij V. constat ex §. 10. de defectibus occurrentibus in Missa, *vbi inter alios defectus ponuntur, si altare non sit tribus mappis ornatum. Additur præterea in Missali, quod haec tabalis sint benedicta, quod a fortiori requiruntur in Corporali; quod licet in extremitatibus possit esse sericu vel auro elaboratum, non tamen ea parte, qua calice, & hostia tangit, id est rationis debet esse altera pars, qua calix operitur quā etiam pro Corporali posset deferire, si capax sit, cum eandem benedictionem habeat. Purificatorium vero, quo tergitur calix, non debet esse ex obligatione benedictum, ut faciat Suarez Disputat. 81. Section. 8. §. Quartu addendum*

addendum, & Gauantus in Rubricas Missalis p. 2. tit.

1. l. t. I.

77.
Sine lumine
sacrificare
numquam
tices.

An ex sola
cera.

Diana.

Layman.

Diana

79.

Omnia qua
in rubricis
notantur non
afferrunt obli-
gationem gra-
uem.

80.

Hoc posse fieri
accidente P. 5.
ticipi cōsidera-
tūdine
etim Suarez.

81.
Primū fida-
mentum ex
veteris Ec-
clesia conſue-
tuina.
Surius.

Requiritur etiam lumen, sine quo nunquam sa-
crificare licet, adīl qui, si lumen extingua-
tur ante consecrationem, nec haberi possit, relin-
quendam esse Missam, etiam neceſſe eſſet confe-
rare at dandum viaticum moribundo. Ita Fagun-
dez. c. 22. n. 19. An vero debeat esse ex cera, vel po-
ſit esse ex oleo, vel adipe? Cōmuniſ ſentētia exigit

ceram propter conſuetudinem vniuersaliſ Eccle-
ſia, quā approbat regula Missaliſ, vbi exiguntur
duæ candela cetera. Alij tamen in caſu neceſſitatis
licet dicunt cum alio lumine, ſi abſit ſcandalum;

quos congerit, & fequunt Diana, ratiō de celebra-
re Missar. refol. 45. & 67. quorum aliqui in extenden-
tia candelan ex adipe, vel ſeuo; vt Layman loco citato
c. 6. n. 17. & Azot. 1. tom. lib. 10. c. 28. q. 15. Didacus

Nufius in praeſtit. 9. 83. art. 3. dub. 3. Iacob de Graffis
1. p. Decr. lib. 2. c. 43. qui abſq. limitatione loquitur.

Requiritur etiam liber Missaliſ. An vero aliquā-
do licet abſque illo celebra- , quando Sacerdos
nullum timer periculum, & memoria firmiter tenet
totam Missam; plures negantiaſ affirman; Layman
vbi ſupra n. 17. Villalobos, & Lefedina, quos refert,

& fequunt Diana loco citato refol. 46. qui male pro
contraria ſentētia citat Vasquez cum hanc ſecun-
dam aperte teneat c. 3. n. 26. qui bene aduerterit, ex
hoc capite excusat eos, qui cum legere nō poſſint
proper viſus debilitatem, adhuc celebrant Missam

memorialiter recitantes, & vidētes quantum ſatis
eſt, ad reliquias Sacrificij actiones rite exercen-
das; iñ enim licet librum coram ſe habeant propter
decentiam, perinde eſt, ac ſi eum nō haberent;

quam ſentētiam ergo etiam probabilem exiſtimo.

De Cruce aliqui dubitant; an ſit neceſſaria ex
præcepto graui: ſed licet in regulis Missaliſ exi-
gatur, non videtur tamen eſſe præceptum Eccle-
ſia grāne, vt notant Suarez & Valsquez, imo aliqui
probabiliter dicunt, non eſſe Missaliſ regulam in-
telligendam pro altari, in quo eſt ſanctissimum Eu-
chariſtia Sacramentum. Alij tamen contrarium ſe-
cunt, cum quibus eſt Gauantus dicta. 1. p. tit. 20. Et
in vniuerſu certum eſt, non omnia, que in Rubri-
cis Missaliſ exiguntur, afferre obligationem gra-
uem, niſi aliunde conſet de Ecclesiæ præcepto.
Quis enim dicat, non poſſe ſacrificari abſque du-
abus candeliſ cereis, vel ſine alio cereo, pro tempore
Elevationis, & aliis ſimilibus.

S E C T I O III.

Virum in mari poſit aliquando celebraſ.

D E hoc punto diligenter tractatum fuit ante
ſo. fere annos in præcipuis Hispaniæ Acad-
emiis cum Lutitani peterent in longa navigatione
ad Indiam Orientalem huius Sacrificij vnum. Et
quidem Doctores Theologi, & Iuristi in Acad-
emiis Salmantensi, Complutensi, Conimbricensi,
& Eborenſi iudicarunt poſſe, id accidente Summi
Pontificis conſenſu, eiſi rationaliter concedi, quo-
rum ſcriptiones vidi, & in illis iudicium P. Fran-
cisci Suarez idem ſentientis.

Fundamenta multa, & quidem grauiflma allata
fuerunt. Primum ex veteris Ecclesiæ conſuetudine,
menſum ex
veteris Ec-
clesia conſue-
tuina.
Surius.

Quia in mari etiam pro nauis celebraſe conſuevit,
Quod colligitur ex Surio tom. 2. die 20. Martij, vbi
narrat s. VVolfianum Senonensem Archiepisco-
pum, dum in medio Oceano nauigauerit, & die qua-
dam hora ſolita venerandum Missa Sacrificium
offerret, & patena de miniftri manu in mare prola-

pta fuiffet, ipſum Sæcum oratione tua impetravit,
vt patena iterum ex profundo ad manu Di-
coni reueneretur, quam etiam historian reficit
Card Baronius tom. 8. an. Domini 700. & addit: Ex
quibus, preter insignis miraculi virtutem, intelligi-
lector non defit: ſe ſanctos viros in mari etiam, tam
tranquillitas eſſet, religata anchoris nauis, celebrare ibi
ſacredictum Sacrificium M. ſe, Deo maxime gratiam
quod ipſe tanti editione miraculi parfecit. Hac Baro-
nii. Colligitur hoc ipſum ex Epiftola Dionyſij
Epifcopi Alexandrinii ad Hieracem, vt reficit Euse-
bius lib. 7. c. 17. vbi Dionyſius ſic ait: Cum ab emi-
bius perſequitione agitati eſſemus, & more multat,
ſectione lais animis celebrauimus, & ſingula loca ad
ſingula afflictionis genera nobis praefuit, vt agit
ſylvestris, ſolitudo deſerta, hauis fluctibus iactata, di-
uerſorium publicum, & horrida carcer, opportunity re-
debanuit, in quibus celebres conuentus maximis gaudiis
ageremus. Hoc tamen conuentus Cardin. Ba-
ronius tom. 1. anno Chrifi. 57. dicit conſtituit le-
ctionibus, & colloquiis ſpiritualibus, & ſacra Eu-
chariſtia. Colligitur denique hoc ipſum ex vñi an-
tiquo deferenti Euchariftiam in nauibus, cuius me-
minit S. Gregorius lib. 3. Dialog. 6. Ambroſ. Orat.
funebri de obitu fratris Satyri; Baronius tom. 1. dicit
anno 57. & tom. 5. anno Chrifi. 401. Non videut
autem credibili, quod in longa navigatione Eu-
chariſtia non renouaretur, præſertim cum ex illis
historiis colligatur, non ſolum Corpus, ſed San-
guinem Christi ſub ſpeciebus vini ſolutum in nau-
iſum, vt conſtat ex Gregorio loco citato, ybi dicit,
nautas illos in extremo naufragii pericolo corporis
& ſanguinem Christi pro viatico accepiffe. Quo-
modo autem poterat Christi ſanguinis diu abſque
celebratione Miſa conſeruari?

Secundum fundamento, quia celebratio Miſa
in mari non eſt cōtra ius naturale, vel Diuinum,
aut etiā humanū. Nam in primis ius naturale, & ius
Diuinum ſolum exigunt debitum reuerentiam in
celebratione huius mysterii. Cum ergo poſſit re-
uerentia illa debita cum diligentia in naui habet,
non erit contra ius naturale, vel Diuinum, ius natu-
ræ humanū ſed Ecclesiæ prohibicio nulla proſcri-
biuncitur. Solū afferri potest quoddā Rituale anti-
quū approbatū à Leone decimo, cuius meminit Na-
nūrū in Miſcell. de Orat. Miſcell. 90. vbi 1. p. tradi. 4. t.
35. dicitur: In loco fluctuati, vt in mari, & ſummo, celebra
re nō licet alicui. Hoc tamē pati probat, primo,
quia illa approbatio Leonis nō cōſtat, neceſſe
auctoritate illius Sacerdotalis, de quo ſolum Na-
nūrū dicit: Liber Sacerdotalis à Leone decimo (et
aīant) probatus, quem nobis monſtravit R. in Chrifi. P.
&c. Cæterum in iplo Sacerdotali, quem in noſta
Bibliotheca habemus, non inueniunt illa Leonis ap-
probatio, ſolum dicitur in fronte libri, ſuile mul-
tories approbatum auctoritate Pontificum. Petta
vero cuī iterū impressus ſe Venetiis an. 1563. depa-
turent verba prædicta de approbatione Sumorum
Pontificum. Secundo, quia illa approbatio Leonis
ſi quā fuit, non videatur ſonare plusquam licet ibi
non vero præceptu, aut legē. Tertiō, quia aliqui ibi
conſentiant in ordine dicendi Missam ſiccam,
qua corrēctione indigēt, quale eſt, quod dicitur
Orationes post Communione, que tamen cum
mentionem vt in plurimum faciat sacramenti per-
cepi certum eſt non poſſe tune dici, quando con-
ſecratio, aut ſumptio non præcessit. Ad ſumnum
ergo habetur, quod ille Auctoſ loquutus ſi, ſicut
alii Auctořes, qui hoc ipſum dixerunt, non licet
celebrari in mari, & ideo illa doctriña merito ſuici
approbata.

Mag.

Quarto ex his formatur ratio in hunc modum: 86.
Iuxta communem Doctorum sensum est quod in *Ex hū omni
caſu necessitatis poffit extra Eccleſiam, aut locum
ſacrum celebrati cum licentia Epifcopi, vel eriam
ſine illa, quando peti non potest, ut vidimus ſeſt.*

*83. Magis poſſet obſtar conſuetudo ſatis iam an-
tiqua non celebraudi in mari; quæ cum eſt ab
obſtar eſtar omnibus recepta, videbatur habere viam legiſ. Ad
duo iam ſa- hoc tamen aliquid dicebant, conſuetudinem illam cū
nō antiqua nō celebraudi nullo iure probaretur, introductam magis fulle
tum ex negligentiā, & repiditate fidelium, qui non
ita ſolliciti erant de fructibus huius ſacrificij;
Sacramenti, tum eriam, quia non erant in viu na-
vigatione ita longe, & diuturne, ſed bteues, & in
quibus frequenter poſſent ad terram accedere, &
in littore celebrare.*

Tertium fundamen tum deſumebat ex auctoritate Doctorum, qui eſt prima facie videantur cōtrarium docere, ſi tamen corum verba atque examinentur, huic magis parti fauere videntur. Nam in primis multi eorum non dicunt vniuersaliter non licere celebrare in mari, ſed cum limitatione, ſilicet vbi periculum eſt effundendi ſanguinem. Cheiſti, vel limitis indecentia. Sic loquitur Antonius, 3. p. tit. 13. cap. 6. §. hiſ verbiſ: *In nulla neceſſitate celebrare in mari, vel ſuper fluuium, ubi pro-
babiliter timeretur de effuſione ſanguinis propter agita-
tionem nauis. Eadem verba habeant Sylvestris, Miffas,*
*84. 1. queſt. 2. verſ. ſecundum. Armilla verb. Miffa. n. 4
Pauludan in 4. difſ. 1. 3. queſt. 2. n. 1. Iac de Graffis
lib. 2. deciſ. aur. cap. 42. numero 10. qui, & alij addun-
temper illam limitationem, *vbi periculum timeretur
effuſione ſanguinis*, quaie per argumentum a co-
trario ex eisdem probatur licitum; quando illud
periculum non timeretur prout in caſu noſtro ſu-
ponitur non timeri, de quo inſra Alij vero Docto-
res, i.eſt absoluto loquantur & dicant, id non li-
cet adiung ramen, ratione eſt propter pericu-
lum effuſionis ſanguinis. Sic loquitur Turtur-
cata in cap. Concedimus, de conſecrat. difſ. 1. ſum-
ma Aſtenſis lib. 4. tit. 14. art. 4. §. Ideo intelligitur.
Nauarriſ loco ſupra citato Miffa l. 88. §. in Ma-
nualiſ. 2. 5. n. 8. Suarez in preſenti diſput. 8. ſelli. 2.
§. Tertia excepiſ. Angles in Florib. Theolog. tract de
Eucharift, qd e value Miffas art. 2. diſſiculi. 2. co. luf.
4. Durand de Rīſib. Ecclef. Cathol. lib. 2. c. 4. a. 1 ſinem,
Fernand Paéz in Reper. cap. Miffas de conſecrat.
difſ. 1. n. 1. 3. Lud. López 2. p. inſtrutorij Conſcienc-
ia cap. 79. Azor. lib. 10. Inſtit. mōr. c. 1. 6. 9. 6 in fine.
Ex quibus etiā omnibus colligi viderur, q. od eſte
omnino illo periculo, licita eſt talis cele-
bratio.*

Addo, alios Doctores expreſſe docuiffiſ, id li-
cete ceſſante tali periculo. Ita loquitur Major in 4.
difſ. 1. 3. q. 4. paulo poſt principium; vbi poſquam di-
xit non eſſe in mari celebraendum, ſubiungit. Cum
autem non patet accessus rationabilis ad terram, tales
exceſſantur ab audiōne. Miffa eſt enim periculum
effuſionis ſanguinis Christi, à quo vbi caueretur poſſet
celebrari. Item Guel. Durantus lib. 4. Rationalis Di-
uin. Offic. 1. n. 4. 1. vbi ſic ait: *Pateſt autem eſſe neceſſitas, ut Miffa dicatur in mari, vel in exercitu ſub
populiō. Eman. Sà verbo Miffa, numero. 19. Su-
per mare, inquit, aut fluuium, ſi timeretur ſanguinis
effuſio celebrare non licet: ſi non timeretur putarem
licet. Henriquez lib. 9. de Miffas. 27. num. 3. in fine,
vbi ſic ait: *In fluuiio placidissimo, vbi effuſio ſanguinis
timeri non poſſet foraffe in neceſſitate licet. Et in
marginē dicit, hanc eſſe ſententiam Recentiorum.
Hi autem ſcripferunt ante exortam hanc contro-
verſiam: poſtea vero, eam celebrationem hodie
cum certis circumſtantiis licite fieri, tradunt Fa-
gundez lib. 3. de 1. pracepto Ecclef. c. 10. & nouiſſi-
me Iac. Granad. in 3. p. Controverſ. 6. de E: char. trati.
14. diſp. 13.**

Iuxta communem Doctorum ſenſum eſt quod in *Ex hū omni
caſu necessitatis poffit extra Eccleſiam, aut locum
ſacrum celebrati cum licentia Epifcopi, vel eriam
ſine illa, quando peti non potest, ut vidimus ſeſt.*

*precedenti. dum tamen reverentia debita ſeruari
poſſit: in noſtro roraque conditio inueniuntur ne-
cessitas ſcilicet, & reverentia debita. Er quidem
minor neceſſitas à Doctribus exigitur, quam haec
v.g. si Eccleſia capere non potest ad Miſſam audiē-
dan omnes, qui ad ſolemnitatem concurrunt, vel*

*aliud ſimile, ve ſupra vidimus. In noſtro autem caſu
in ſingulis nauibus 500. vel aliquando 890. ho-
mines ſunt, qui aliquando per ſex menses hoc ſa-
crificio priuari congiuntur. Si non celebreter in
naui, Si ergo a Concilio Tribureli relato in cap. Cōc. Trīd.
Concedimus, de conſecrat. difſ. 1. cauſa ſufficiens iu-
dicatur defectus loci faci, ut ij, qui in itinere ver-
funtur, Miſſam die festo audire poſſint, & ad hoc
ſub dio celebreter, quid dicetur de expeditione
Indica, in qua per ſex menses tot hominum mil-
lia Miſſa priuantur; niſi in mari celebraſi permi-
tatur.*

Quod vero attinet ad reverentiam debitam, de
qua poerat magis dubitari, facta in primis fue-
runt informationes multæ, & audit in consulta-
tionibus pertiſſimi naucleri. Progeſes, Gubernato-
res, Duces, & alij multi, qui omnes reſtaſi ſunt (quo-
rum reſtimonia, & ſubſcriptiones ego vidi) nullū
prorlus eſſe in illis nauibus periculum irreue-
nientia: in iis enim locis apriſſimus destinari facile
poet, decenter, & magnifice ornat, ab omni
ſeſtore, & ſordibus ſecretis, in quo debito tem-
pore celebreter, poet, etiam facile vitari omne ef-
fuſionis ſanguinis periculum, quia periti nau-
cleri prouident maris commonionem, quia ſi im-
mineat, premonebunt ante Miſſam initium quia
adeſſo poet alter Sacerdos, qui poſt conſecrationē
calice manu tenet, ne cadat, aut moueat, quibus
poſtit, nullum prorlus remanet irreueuentia pe-
ticulum.

Accedunt rationes maximæ, vt, ſi id fieri poſſit
non omittatur. Prima, vt, quantum fieri poſſit,
ſatisfiat præceptis grauiſſimis audiendi Miſſam
diebus ſanti, accepidi Euchariftam in Paſchate,
Vaticum in mortis articulo; quibus præceptis,
quoties fieri poſſit ſatisfaciendum eſt; praeterim

cum experientia compertum ſit in longa illa na-
vigatione 100. aliquando, vel 200. ex nauitis obire
in vno nauigio, qui otines de viario debent ab
Eccleſia provideri, ſi fieri honeſte poſſit. Secunda,
vt in ipla nauigatione maior ſit obſeruantia Diuina
legiſ & Christiani mores peccandi conſuetu-
dine non corrumpantur. Experiencia enim con-
ſtat, quantum deferrunt viſus liuius ſacramenti ad
coercendam licentiam peccandi, & contineندos
homines in debito conſcientiū munere. Tertia,
vt hac occaſione, otiuum magna ex parte vitetur
quod in tædiosa illa vacatione radix eſſe foler
multorum peccatorum, à quibus non parum di-
uertere poet sanctissima illa, & frequens, ac re-
ligioſa occupatio Divini cultus. Quarta, vt peri-
cula Oceanii virtute eius ſacrolancti ſacrificij, vel

*87.
Acedunt de-
inde rationes
maxime. Pri-
ma, vt ut ſan-
ctas præcep-
tis grauiſſimis*

*Sechda ut ſe-
ma eſt ut ſan-
ctas præcep-
tis grauiſſimis*

*Tertha ut or-
tua viciuſa*

*Quarta ut
pericula Oce-
ani impedi-
antur.*

varunt aliqui mare illud, quod inter Brasiliam, & Congiam inuenitur, pacificum esse; postea vero periculissimum ob frequentes tempestates, cuius discriminis rationem naucleri tribuunt huic Sacrificio, quod in Brasilia, & Congo celebratur, cuius virtute demones, qui tempestates exigit, coercentur, vel fugantur ab illo Domino, qui imperavit maris, & facta est tranquillitas: & contraventio, vbi ab illo Sacrificio non coercentur, dominantur vehementius. Si enim clavis Crucis Christi à Constantino in Adriaticum mare proiectum, pacificum, & tractabile illud reddidit, quod antea nō nisi periculissimum nauigari poterat, vt refert Greg. Turon. & alij: quid faciet sacrosanctum corpus & latus Christi, quando in ipso Oceano realiter in Sacrificio offeratur?

89.

Hæc occasione
diderunt Lu-
xemans Galia
celebrandi in
meri.
Fagundez.

Hæc, & alia similia occasionem dederunt Lusitanis primum in navigatione Orientali, Cafellani deinde in Occidentalibus, celebrandi in mari; quod quidem Fagundez loco citato testatur initium accepisse ex licentia Summi Pontificis Clementis octauj, & Pauli Quinti: & P. Granado loco citato refert, Episcopum Malacæ resulisse cuidam Patri nostre Societatis, Episcopum Cyrenensem testatum esse, se vidisse Breve Summi Pontificis, in quo declarabat, posse sine scrupulo celebrari in mari. Quidquid de hoc Breui sit, certum est, id nō fuisset absque Episcoporum licentia introductum: immo ipsi Episcopi, dum nauigarent, primi omnium & celebrarunt, & celebrati fecerunt. Hoc enim fecit D. Alexius de Meneles Archiepiscopus Gozpius pariter, & doctus; Nuncius etiam, seu Collegator Romani Pontificis in Lusitania facultatem dedit India Proregi, ut celebrari faceretur coram se in naui; aliisque Episcopi postea eandem licentiam dederunt: vñus autem, & experientia multorum iam annorum ostendit, nullum esse in hac parte periculum ex eis, quæ timebantur, sed maxima commoda ex hoc Sacrificio provenire. Scio paucos ante annos hanc eandem facultatem petitam esse à Summo Pontifice pro triremibus in mari Mediterraneo, ut saltim in Regia triremi posset celebrari, exemplo adducto ex navigatione Indica, vñse tamen negatam facultatem: nec mirum, quia triremes non sunt ita aptæ, ut grandiores illæ naues; nec necessitas est eadem, cum frequenter ad terram accedant, vbi in littore altare erecto, possunt ex ipso mari Missam audire.

SECTIO. VI.

De vasis, & vasibus sacris, & aliis ad hoc Sacrificium re- quisitiis.

50. **R**equiritur in primis Calix, & Patena, quæ iuxta Rubricas Missalis debent esse ex auro, vel primo calix argento, vel saltem Cuppa calicis ex argento in autato, addunt Theologi communiter, posse esse aliquando ob paupertatem ex stanno, ex Concilio Rhenensi cap. 6. relato in cap. vi calix, de conf. dñs. 1 ex aliis vero materiis nullatenus fieri posse. Sed certe consuetudo est omnino contraria: sunt enim in ecclesiis ad communem vñsum Sacrificii plerique calices ex ære toti, seu cupro inanato, Italice, & me, Hispanice, Cobre; & hic Romæ sunt in numeris, & plures patene: ex stanno autem nullas repertur; quam praxim nescio quomodo

nostri Recentiores non aduterent, qui quod die in iis vasis sacrificabant. Quamuis autem in Rubrica Missalis reformata prescribitur, ut cuppa calicis, & superior patena pars sic deaurata, id tamen non obligare grauerit, & docet cum aliis lac. Granado tractat. 14. Eucharistia, disp. 12. num. 3. & ita videtur vñsus habere, quando sunt ex argen-

to. Debent esse hæc vasa consecrata ab Episcopo, vel alio ex priuilegio Pontificis Romani, qui non nisi rarissime illud concedit. Aliqui volunt si bo- non fide semel aliquis celebravit in calice & patena nondum consecratis, non indigere iam alia conse- cratione Ita Diana tom 1 tractat de Celebrat. Missar. resolut. 69. nullum Auferem pra ea fentia ad- ducens: fundatum autem in eo, quod Castro lib. 2. de lege pænali, c. vli. docet, Ecclesiam pollutam non indigere alia reconciliacione, si aliquis in ea bona fide celebravit, quod erat non probabile existimat A. uila, de Confir. p. 5. Disp. 8. dub. 3. conclus. 1. Ergo calix etiam (& idem iudicat de vestibus) non indige- bit consecratione, aut benedictione, postquam in illo celebratur est.

Hoc tamen absque sufficienti fundamento af- feritur; cum quia doctrina illa, Calti falsa est, ut dixi Sectione precedenti; ut quia, etiam admitte- tur doctrina illa, adhuc non infertur in nostro casu, quod intenditur, sed eius contrarium. Nam illi Autores, licet dicant, Ecclesiam semel consecra- tam posse reconciliari per Sacrificium bona fide in ea oblatum, non dicunt tamen, Ecclesiam nondum consecratam per Sacrificium in ea bona fide oblatum manere consecratam aliquoquin omnia O- ratoria essent consecrata, postquam in eis celeb- ratur. Ergo licet admittetur quod calix semel non consecratus, si pollo eretur, posset reconciliari per Sacrificium in ea bona fide oblatum; non debet concedi, quod calix non consecratus, evitatio fieret consecratus; plus enim requiritur ad consecra- tionem inducandam in materia profana, quam ad purgandam materiam iam semel consecratam. Vnde merito illam doctrinam reiiciunt omnes alij, Nauarrius, & Azor, quos refert, & sequitur Lay. e. 21. n. 15.

Perditur consecratio per fractionem, aut dimi- nutionem talem, ut non sit calix v. g. valvis ad vñ in Sacrificio. Vnde si cuppa separaretur à pede fixo, per fractionem, & iterum coniungatur, indigeret no- ua consecratio. In calice tamen tornatil, licet aliqui idem dicant, tamen negant, perdi consecrationem per meram separationem, quando absque noua artificis industria possunt iterum aquæ iterum facile partes coniungi. Ita Suarez, & Valquez in praesenti. Layman. c. 6. n. 6. Fagundez. n. 17. & alij Recentiores. Ratio autem, quæ indi- nuant Suarez, & alij, quod scilicet in eiusmodi ca- lice sola cuppa est, quæ consecrat, pes autem non habeatur pro parte, non mihi probatur, ut dixi Sectione precedenti: quia cuppa absque pede non est calix aptus ad Sacrificium, nulquam autem in dultrum est, quod cuppa sola absque pede con- cretur, nec vñus Episcopus consecrabat nisi licet integrum. Vnde melius Valquez numero 35. no. 10. alij tamen dixit, posse in illo calice consecrati, susteri plus cuppa cum pede per illam iuncturam coniunga- tur, quia si iterum coniungantur eadem partes, non censeretur noua forma calicis, sed eadem, Re- fractionem à priori reddidi supra Disp. 8. sect. 1. quia nimis tamdiu censeretur eadem for-

Disp. XX.

Sect. IV.

537

ma artificialis in artefacto , non quādiū partes
retinent eandem positionem localem phylīce ,
aut distantiam in ordine ad se (nam partes pīle
pīciant , aut explicati non retinent eamēm distantia
m ad innīcēm) sed quādiū aptā sunt ad retri
nēdām eamēm distantiam absq; nō artificio
vnde ciusmodi artefacta , quorū partes nexus tor
nacili coniunguntur , eadē semper manere cen
tentur ; quod idēm esset in Alba , verb.gr. que ma
nicas haberet non fixas , sed amouibiles , que globu
li vel fūniculis coniungerentur : tunc enim per se
parationem non perderetur benedictio . sicut neque
Planeta , si pars anterior cum posteriori aliquibus
festiculis contungi , & separari facile posset . Nec ob
stat , quod altare sumiximperdat consecrationem , quā
do mensa separatur à pedibus vel base , quia sibi
non perfuerat eadem strūctura artificialis , sed re
quirit nouum artificium ad coniungendas illas
partes .

ta ponantur vel supra corporale, vel in vase ali-
quo consecrato. Ceterum de rigore iuris id non
esse necessarium, docent probabilitates plures, Sua-
rez, Vasquez, Azo, Henriquez & alij quos afferunt
& sequuntur Diana 1. tom. tract. 1. Mscoll refut. 1.
Layman. d. cap. 6. num. 2. & alij Recentiores. Addit. Diana.
illa vase non vngi Christinare ut portant Suarez di-
lita sed 7.8. ult. & Layman ditto c. 6. n. 22. Quare illi suar.
qui habent facultatem benedicendi omnia ornamen-
ta, & alia necessaria, exceptis iis, in quibus facta vu-
erio intercedit poruerunt eiusmodi pyxides be-
nedicere.

P. Vasquez n. 36 dicit ex consuetudine esse necessarium, ut intra Pyxidem, in qua sacramentum seruatur, sit vas aliquod ex ligno, quod benedictione corporalis benedicendum sit, verum hoc est vitium commune Scholasticis ut etiam in aliis.

commune scholasticis, ut consuetudines iudicentur ex eo, quod in illa ciuitate ac auaritia, ubi ver-
santur, fieri videuntur. Scimus quippe, consuetudi-
nem esse contrariam, quam ego non solum de Roma,
sed de aliis Ecclesiis prouinciis testari possum. Sim-
ilis est illa alia obligatio, quam Vatq. ibidem addit, de
collocanda, & seruanda per yxide illa super lapidem
consecratum. Quod quidem ex nullo iure probare
potest; & consuetudo quam affert, nihil probat, cum
solum sit ex decentia, & non sit vniuersalis; nam
Romae toto anno fine censimodo lapide supposito co-
seruantur; & quidem ea passim exponi soleat sacramen-
tum hoc per duos, vel tres dies ab aliis tali aita upo-
posita, non apparet, vnde maior obligatio efficitur
subiiciendi eam intra, quam extra custodiā ligna lig-
neam nec illa consuetudo videtur esse iuxta intentionem
antiquam Ecclesiæ, in qua, cum olim non
essent altaria mobilia consecrata, sed fixa, non po-
terat intra custodiā subiici aliqua arcus consecrata
sed ad summum custodiā ipsa lignea posset et se su-
pra altare consecratum: non est ergo talis obliga-
tio neque ex iure, neque ex consuetudine. De vene-
ratione debita his valis sacrissimis dictum est, quantum
sufficit in 1. tomide *Incarn.* disp. 37. ubi erat proprius
locus.

Requiruntur etiam Vester sacra ad hoc sacrificium, Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, laneta, omnes benedicta ab Episcopo, vel Sacerdote habente facultatem a Sede Apostolica. An vero in casu necessitatis licet celebrare absque aliquo ornamento ex leuioribus, vel cum eis non benedicto, ut absque Stola vel Manipulo, aut Cingulo; negant plures; alii, affirmant, quos referunt Diana 1. tom. tractat de Celebrat Missar. resol. 57. & de Cingulo in particulari, resol. 68. qui, quoniam multi sunt, non audeo condemnare eum, qui ira faciet. Potest etiam in eo casu Sacerdos, uti Stola pro Cingulo, vel Manipulo, aut Manipulo pro Stola, si sufficiens sit. Aliqui dicunt, Sacerdotem extra Missam communicantem debere sub mortali habere Stolam: sed alij communiter id negant; cum quibus sentit Diana ubi supra resolut, 20. & hoc est erius.

Dabitari solet quando calix inauratus perdit paulatim autum, an perdat consecrationem. Item quando de novo iterum inauratur, an indigeat noua consecratio. Negant communiter in primo casu; & concedunt; in secundo requiri consecrationem novam. Ita Suarez, Valquez, & alij plutes, quos assert Diana in tom. tract. 1. Miscell. resol. 3. Rationem differunt dicentes, quod in primo casu id, quod remanet, erat consecratum, cum omnes partes calcis sint consecratae; in secundo casu id, quod additur, non est consecratum; & aliunde est noua quendam superficies auri, que immediaete tangit saginem Christi, & que nullo modo consecrata supponitur.

conuenientia antiquarum Ecclesiæ, in qua, cum olim non efflent altaria mobilia consecrata, sed fixa, non portarent intra custodiam subiici aliquæ aere consecrata sed ad summum custodiæ ipsa lignea posset esse super altare consecratum: non est ergo talis obligatio neque ex iure, neque ex consuetudine. De veneratione debita his validis factis, dictum est, quantum sufficit in 1. tomide *Incarn.* disp. 37. ubi erat proprius locus.

Alij tamen in secundo casu negant. Coninck in
presenti art. 3. subd. 3. Layman. a. 6. n. 7 & Diana loco
citato, quæ sententia pro babiliori mili videatur nam
per illam inaugurationem nouam ille non est alius ca-
lix moraliter à praecedenti ad sacrificium autem su-
fici calix consecratus ergo si manet id est calix, qui
iam semel consecratus fuit non oportet consecrare
illam nouâ superficiem; sicut neque in Ecclesiæ, quæ
de novo dealbatur, oportet de novo consecrare su-
perficiem nouam. Nec obstat, quod illa superficies
sit, quia sola tangit sanguinem Christi in illa su-
perficies per coniunctionem cum calice consecra-
to manet sacræ; sicut si Corporale laceratum refici-
tur, & assuar illi aliqua exigua pars; hoc abique
nouæ benedictione manet benedicta propter con-
iunctionem cum Corporali benedictio, & licet hæc
pars noua sit in tali loco, ut fortasse illa tangat ma-
tacori ex parte hostiam, vel aliquando totam partici-
culam consecratam pro aliquo, qui vult communica-
re, adhuc non indiger nouæ benedictione, sed sufficit
benedictio totius, cui aduenit. Idem ergo dici po-
test de superficie aurea subtilissima, quæ per inaugura-
tionem de novo aduenit, quæ non se habet, sicut si
una cuppa subtilior intra cuppam calicis ponere-
tur, ut obicitur Sua. & Vasq. suprà quia tunc illud
vasculum subtiliter non est pars maioris, nec facit
vnum cum illo, sed semper manent duo vasæ distin-
ctæ; cum in nostro calxi non sint duo, sed vnum;
quod cum iam fuerit consecratum, non potest non
retinere consecrationem, quamdiu idem numero
perseuerat.

De Pyxide, seu vase, aut Ciborio, in quo seruator corpus Christi, aliqui dicunt, debere etiam consecrari, & in Pontificali est pro illo specialis benedictio. Certe iuxta Missalis regulam ita fieri debet, cum expresse prescribatur, quod particularia consecratio

VERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
MÜNSTER

iterum per modum connexa; quia etiam altera non sufficeret, & seorsim non retineat benedictionem, adiuncta tamen alteri majori, ab ea participat benedictionem. Itē si Planeta, vel Stola duplicata sit, potest altera pars seorsim deferire, iuxta regulam positam.

Petet: quando Cingulum rumpitur, ita ut neutra pars sufficiat, an vtrique iterum connexa possit ab lique noua benedictione usurpari. Affirmat Diana 1. tom. trah. 1. resolut. 4. adducens aliquos Autores, qui vere eam sententiam non docent, ve Suarium, & Ægidium de Coninck: Communis tamen sententia id negat, & merito; quia sicut Alba amittit benedictionem, separatis manicis; quia singulae partes separatae non sufficiunt, idem dicendum videtur de Cingulo.

Dices: partes Cinguli ita separantur, vt tamen absque noua industria artificis, per solam colligationem, & nexus facile connectantur; ergo hieut calix tornatilis, vel Alba cum manicis non assutus, sed aliter connexis, non perdit benedictionem vt supra diximus, sic dicendum erit de Cingulo rupto. Responderet: etiam manica Alba possit facile aciculis affigiri, ita vt possit vtrcumque Alba deseruire: non ergo sufficit posse partes facile connecti, vt retineat benedictionem, sed oportet, quod possint facile recipere connexionem, qualiter prius habebant; quia benedictio respiciebat partes taliter connexas: illa autem connexio artificialis non perditur moraliter, quandiu partes possint absque artificio eodem modo connecti quod in partibus Cinguli rupti non contingit:

Addit idem Diana dicto tract. de celebrat. Missar. resolut. 6. 8. cum aliis, quos affert, non esse peccatum casu mortale celebrare cum Cingulo non benedicto, celebrare quod quidem propter auctoritatem saltem multifaria Cingulo torum, qui id docent, non videretur improbabile.

Aliqui addunt praeceptum graue de calceis habendis, sed absque sufficienti fundamento. De capite non cooperiendo, multi communiter idem affirmant. Ceterum, scante necessitate infirmitatis, posse ex licentia Pralati id fieri, & quando non esset opportunitas eam perendi, posse cessante scilicet, id fieri absque licentia, tradunt alii multi, quos referunt, & sequuntur Layman dicto c. 6. numero. 16. & Fagundez vbi supra c. 2. in fine an vero reservatum in lumino Ponifci concedere prædictam licentiam, affirmat Barth. Gauantus in Rubricas Missal. com. 1. p. 1. tit. 2. referens quandam declarationem Cardinalium, que licer prius non costraret: nunc tandem in Missali reformato iuslo Sanctissimi D.N. Vibani V I I. omnibus obseruanda proponitur.

Requiritur vterius minister, qui Sacerdoti celebranti inserviat, & respondeat: requiritur, inquit, vnuus; quz obligatio magis ex consuetudine, quam ex aliquo iure expresso colligitur, vt obseruat Suarez disputat. 87. sect. 1. circa finem. Habet tamen ex iure in capite 1. de cohabitatione Clericorum, quod non ministret femina, quod intelligitur de ministerio circa ipsum altare; non tamen prohibetur, quod possint ex loco remoto respondere Sacerdoti, vt faciunt Moniales ex choro. Vnde non video cur non possit suppleri defectus ministri, quoad hanc partem per Moniales respondentes ad omnianitatem vir seruiat in altari, & feminae reponderent ex choro, si vir nesciat respondere, vel sit mutus. Nam de facto quando Moniales res-

pondent cantando, non est necesse, quod respondeat etiam minister, qui est in altari. Quod vero Vaquez q. 8. art. 5. obicit, indecomum est, quod ad feminas, dicat Sacerdos in Confessione: Et vobis, fratres, & ab eisdem audiat: Misereatur uui, &c. parum obstat nam procul dubio de facto in illis verbis, & vobis fratres, non loquitur solum cum viris, sed cum omnibus; sicut & in illis: Omitte fratres, &c. non horatur iolos viros ad ordinum, sed omes presentes, vt constat; illa autem verba: Misereatur uui, &c. non sunt abolutio, sed deprecatione. Cur autem feminae non possint deprecari Deum pro Sacerdote, sicut de facto deprecantur, cum dicunt: cum spiritu tuo? Alioquin propriè idem inconveniens non posset Sacerdos recitare priuatum Officium Diuinum cum femina: quod tamen nemo dicit. Non video ergo, cur interueniente necessitas causa, id fieri non posset, quod à fortiori concedit Nugus in pref. art. dub. 1. vbi interueniente eiudemodi necessitate, utrumque ministerium concedit femme Casaram, quod attinet ad ministerium in altari, magis a senior P. Suarez dicenti, potius debere Sacerdotem ibi ministrare, quam feminam; cuius ministerium magis clare prohibetur in Iure, quam celebatur ab lique ministerio. Denique, occidente necessitate, posse aliquando absque illo ministerio celebrari, nonnulli plures, Suarez, Layman, Fagundez, & alii quos refert, & sequitur Diana dicto tract. de celebrat. Missar. resolut. 43. Minor autem necessitas sufficeret meo iudicio, ad celebrandum cū ministerio nihil respondere, quia difficultus suppletetur ministerium alienum in ablutione prima manus, & secunda digitorum, quam responso, quam complete posset Sacerdos, vt quando recitat illos Officium Diuinum.

Restat ultimo loco dicere de obligatione obstanti ritum prescriptum in Missali, & eius regulas, vel Rubricas, an sit sub peccato mortali. Cui uenient omnes, quod sit sub peccato gravatum, non ita operandum contra Rubricas, vt videatur introduci alius ritus diuersus celebrandi. Hoc enim potissimum intendit Pius Quintus, dum obligavit omnes ad hunc ritum, & prohibuit alios. Item mortale est addere orationes, aut alias ceremonias, quod tamen ex portuante materie posset esse solum veniale. Facilius excusat potell ex levitate materie omissionis alicuius partis exigua, quod tamen quidem etiam intra Canonem admittit Suarez, art. 3. sect. 3. Tota difficultas est in determinando in particulari, qualis violatio regule, vel Rubricas, he existimanda substantialis, & gravis, vnde vnde ent, aliqua exempla subiictere, de quibus specialiter queri solet.

Primo ergo queritur, an qui contra regulam Missalis in festo duplice, vel Dominica diec. Missa vötuum, vel de mortuis, peccet gravior. Atque firmant aliqui, quos refert Diana dicto tract. de celebrat. Missar. resolut. 30. Negat Suarez dicta fidic. 3. cum aliis multis, quos affert, & sequitur idem Diana, id, quod verius videatur.

Secundo queritur, an sit mortale, omittere oportet, rationes, quae dici solent, dum Sacerdos facit refutationes, quae facit refutatio, Nauarrus in Mala 2. 3. & Conf. 3. de celebrat. Missar. Sylvius in pref. art. 4. 8. 3. art. 6. & Azor 1. tom. 1. lib. 10. c. 2. 29. quaf. 5. Alii, Lomen melius negant: Layman. dicto c. 6. n. 12. Fagundez dicto c. 21. n. 9. & alii multi, quos refert, & sequitur Diana loco citato resolut. 41. quia illa non

100.
Quid dicendum
fit de rupto
Cingulo.

101.
Institutio
Respondet.

102.
Diana
Non est per
casu mortale
celebrare
Cingulo

Layman.

103.

Requiritur
vterius mi-
nistor.

Possunt Mo-
niales respon-
dere.
Vaquez.

est materia precepti, sed instructionis, & directionis.

107. Tertio queritur, an omittere *Gloria*, vel *Credo*, quando debet dici, si mortale. Dubitat Nuggus in presenti q. 84. art. 4. dub. 1. ad. 3. Alij absolute negant, cum quibus Fillius omni. i. trah. 5. c. 5. numero 155. & Diana ubi supra resolut. 59. Si tamen omittetur Epistola, vel Euangelium, non audier illud a mortali excusari Suarez dicta sed. 3. Facilius posset forte excusari a peccato graui Sacerdos solemniter celebans, qui Epistolam, quam Subdiaconus cantat, non recitat, vel Euangelium quod a Diacono cantatur, prout excusatur a Vega, & aliis, quos afferit, & lequitur Diana loco cito resolut. 42. qui tamen falso supponit, id in Missali non praecepit: nam revera praeceptum explesse in Rubricis Missarum. Aliunde tamen posset videri levitas materie, eo quod tunc non omittetur Epistola vel Euangelium in Missa; siquidem cantatur solemniter a ministro, ad quos spectat: illa autem lectio, quae omittitur, videtur esse magis privata, non tam pro populo, quam pro ipso Sacerdote. Potest ergo eadem materia, quae est graui, si omnino omittatur, esse leuis, si non ab utroque, sed ab uno solo canetur, vel legatur. Ex quibus casibus facile potest in aliis similibus iudicari.

DISPUTAT. XXI.

De iusto Missae stipendio.

SECTIO I. Qui, & quo titulo accipere possint stipendium pro Missa.

SECTIO II. Quantum stipendium accipere possit Sacerdos pro Missa.

ATERRIA haec facilius, & brevius iam expediti potest, post decretum Sanctissimi D.N. Urbani octau. quo multi, a qua prius controversia, & discutitabilitate erant in hoc punto, definiuit. & stabili lege proximit modum in iis habendum. Dicimus ergo prius de iustitia, & titulo stipendi secundum se; postea de modo, qui servari debet in eo accipiendo.

SECTIO I.

Quid, & quo titulo accipere possint stipendium pro Missa.

CERTUM est apud Catholicos, posse licite Sacerdotes Euangelicos accipere a fidelibus, quibus spiritualia ministrant, stipendium sui ministerij, imo & habere ius ad illud exigendum; quod Apostolus paulus late probat cap. 9. Epist. i ad Corinth. & colligitur ex verbis Christi Matthei 10. Dignus est operarius cibis suo: & definitum est in Concilio Agathensi cap. 36. & alibi saepe. Difficultas tamen non leuis est in reddenda ratione, qua possit hoc excusari a labore simonie: nam sicut non posset absque simonia vendi collatio Baptismi, vel alterius Sacramenti, ut omnes fatentur;

sic nec potest vendi oblationis sacrificij, quae non minus est actio spiritualis ex potestate Spirituali procedens. Ergo sicut non potest accipi pecunia pro collatione Baptismi, sic nec poterit accipi pro Missa oblatione. Nam vel illa pecunia datur ex misericordia, & ut elemosyna, vel ex iustitia. Non datur solum ex misericordia, quia haec non obligat, nisi in gravi necessitate, nec postea obligat ad restitutionem: stipendium autem Missae debetur etiam Sacerdoti non indigenti & debet postea restituiri: datur ergo ex titulo iustitiae communaria ergo datur pro illo beneficio spirituali, quod accipitur a Sacerdote, quod non est aliud, nisi oblatio Sacrificij.

Multi possunt esse modi hoc explicandi, Primo enim al: qui volebant hoc debitum non esse ex iustitia, sed ex obedientia, prout videtur insinuare Paulus in illo cap. 9. dum dicit: Ita & Dominus ordinavit his, qui Euangelium annunciant, de Euangeliu vivere. Vnde duplex videtur interuenire praeceptum alterum sustentandi Sacerdotes, qui nobis ministriunt, alterum quo Sacerdotes ipsi tententur ministrare iis, a quibus ad eum finem sustentatur.

Hoc tamen facile reicitur. Primo; quia Paulus in illo loco suis ostendit, illam obligationem non procedere ex solo iure positivo, sed ex ipso iure naturali, ut constat ex illis exemplis, quibus videntur: Quis militari suis stipendiis emquam? Qui platerat vineam, & de fructu eius non edit? Quis pascit gregem & de latte gregis non manducat? Et hoc ipsum indicant verba Christi, Dignus est operarius mercede sua. Secundo, quia debitum ex solo titulo obedientie non obligat ad restitutionem, transacta occasione: quare nec Sacerdos, accepta sustentatione, obligaretur ad restituendum stipendium acceptum, quando est morti proximus, & non potest faciasce praecepto celebrandu nec etiam qui Missam petit, obligaretur ad restituendum stipendium, quod promisit postquam iam Sacerdos sustentatus est.

Secundo dicunt aliqui, illas pecunias sion dari ut premium rei accepta, sed sub conditione Missae: sicut si aliquis mihi donet 100. aureos sub conditione si hac nocte dormiam: rime somnis est certum purificans donationem: pecunia tamen non datur ut premium somni. Hoc etiam facile reicitur: primo quia est contra sensum omnium, qui inter dantes quam accipiunt, agnoscunt utrumque obligationem recipiocati iustitia. Secundo, quia si solum esset donatio iub conditione, non manaret obligatus Sacerdos, accepta pecunia ad celebrandum, sed ad sumum deberet cedere pecuniam, eo quod conditione non sequuta, donatio non esset purificata. Tertio, quia Sacerdos non posset alienare pecuniam, vel libros acceptos pro stipendio, antequam Missas celebret, qui non esset factus Dominus. Quarto denique, quia hoc est in eodem modo posset palliare omnes Simonis in quavis materia. Possem enim dicere: do tibi has pecunias, non in in premium, sed donatione spontanea sub conditione tamen si dederis mihi sumptuum, Reliquias. Beneficium, &c. Qua conditione posita, donatio purificaretur. Vnde a non posse in illo modo praescindi a premium, quia quoties conditio est, quae intenditur ut super quem volo dare aliquid illi, qui posse conditionem non de gratia, sed intuitu illi alter dat, qui est contractus onerosus, do, & facio, ut facias.

Secundum

tertium

quartum

quintum

sextum

septimum

octimum

ninthum

tenthum

eleventhum

twelfthum

thirteenthum

fourteenthum

fifteenthum

sixteenthum

seventeenthum

eighteenthum

nineteenthum

twentiethum

thirtiethum

fortiethum

fiftiethum

sixtiethum

seventy-fifthum

eighty-fifthum

ninetiethum

one hundredthum

one thousandthum

one millionthum

one billionthum

one trillionthum

one quadrillionthum

one quintillionthum

one sextillionthum

one septillionthum

one octillionthum

one nonillionthum

one decillionthum

one undecillionthum

one duodecillionthum

one tredecillionthum

one quattuordecillionthum

one quindecillionthum

one sexdecillionthum

one septuaginta

one octuaginta

one nonaginta

one centena

one millena

one milliaria

one milliarda

one milliardaria

one milliardaria